

› **SELF SCAN RESULTATEN CASUS KNB**
DE IMPACT VAN MOGELIJKE PRIVACY ENHANCING TECHNOLOGY
(PET) TOEPASSINGEN | CORINE BONTE, KIMBERLEY KRUIJVER,
HANS VAN VLIET, MARIANNE SCHAAPHOK | 1 SEPTEMBER 2021

› **INHOUD**

SELF-SCAN RESULTATEN

- 01.** ALGEMENE INTRODUCTIE
- 02.** PET-TECHNOLOGIE
- 03.** ACHTERGROND EN METHODE
- 04.** UITKOMSTEN SELF-SCAN
- 05.** CONCLUSIE EN VERVOLG
- 06.** BIJLAGE 1: SELF-SCAN
- 07.** BIJLAGE 2: GEDETAILLEERDE UITKOMSTEN

› 1. ALGEMENE INTRODUCTIE

SELF-SCANS VOOR BELANGRIJKE TECHNOLOGIEËN

› **TECHNOLOGIE ONTWIKKELT ZICH RAZENDSNEL**

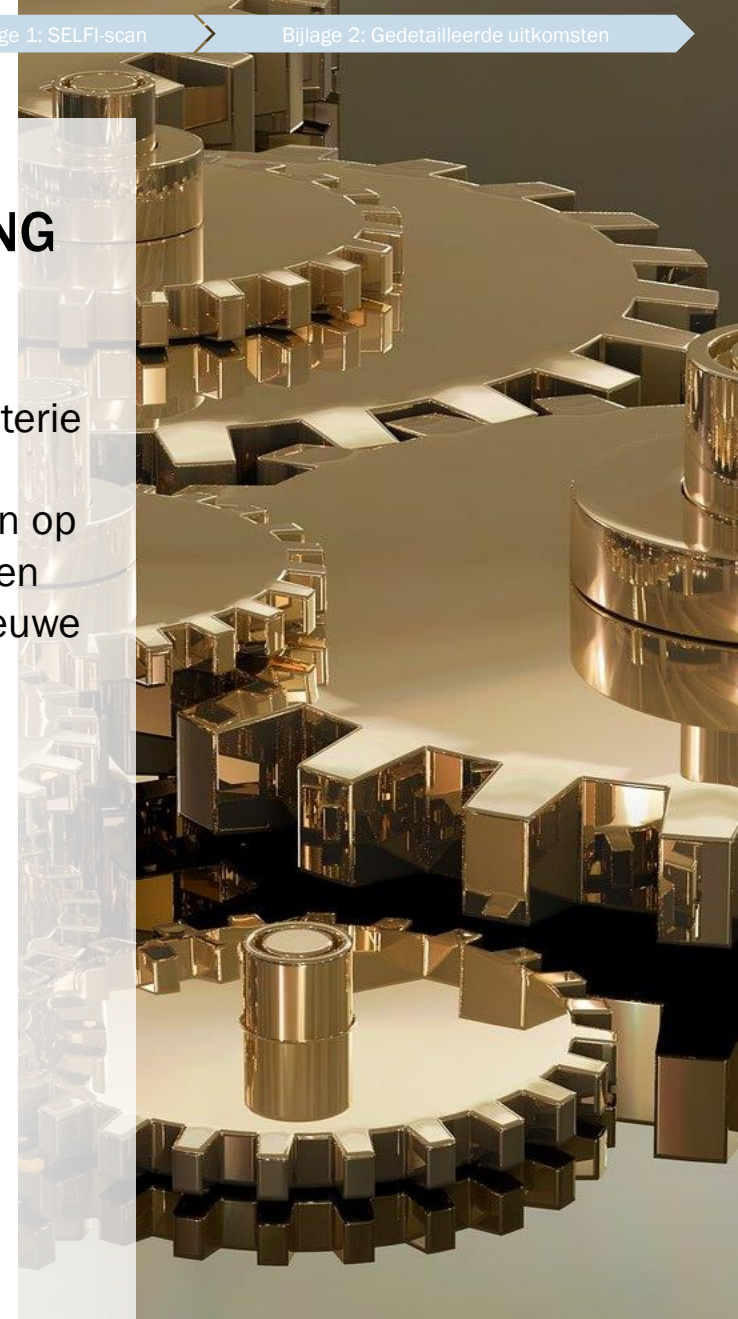
HET TECHNOLOGIE ADAPTATIEPROCES ONDERSTEUNT AANSLUITING

Technologie ontwikkelt zich razendsnel. Om deze ontwikkelingen bij te benen heeft het ministerie van Justitie en Veiligheid een technologie adaptatieproces ontworpen. Dit proces helpt het departement en organisaties in het justitie- en veiligheidsdomein om snel te kunnen reageren op nieuwe ontwikkelingen. Zo kunnen interne processen worden aangepast om gebruik te kunnen maken van nieuwe technologische toepassingen, of om te handelen naar het gebruik van nieuwe technologische toepassingen in de buitenwereld.

Het technologie adaptatieproces bestaat uit vier fasen: signaleren, duiden, ontwikkelen en realiseren. De wens met dit proces is om structureel aan te sluiten bij technologische ontwikkelingen en tijdig te kunnen acteren door:

- › beleidsvisies en strategie op te stellen;
- › wet- en regelgeving te maken;
- › veiligheid te waarborgen;
- › uitvoering te ondersteunen;

met vroegtijdige interactie tussen beleid en uitvoering.

› DE SELFI-SCAN DUIDT IMPACT VAN NIEUWE TOEPASSINGEN EN IS ONDERDEEL VAN HET TECHNOLOGIE ADAPTATIEPROCES

In 2020 heeft JenV aan TNO de vraag gesteld om te komen tot een eenduidig, generiek middel voor de duiding van risico's en kansen en de ethische, juridische en maatschappelijke impact van technologische ontwikkelingen.

- › Hiertoe is de SELFI-scan ontwikkeld;
- › De SELFI-scans met TNO maken onderdeel uit van de tweede fase: duiden. Met een SELFI-scan kan een snelle inschatting gemaakt worden van mogelijke effecten van nieuwe toepassingen. Aan de hand van verschillende meningen kan er discussie worden gevoerd om te komen tot een beter beeld van kansen en dreigingen van nieuwe toepassingen op maatschappelijk (*Societal*) en ethisch (*Ethical*) vlak, en sterkten en zwakten op het vlak van wet- en regelgeving (*Legal*) of de organisatie (*Fit*). De uitkomsten van de SELFI-scan kunnen input vormen voor het opstellen van een handelingsperspectief ten aanzien van ontwerp van de toepassing of beleid t.a.v. de specifieke nieuwe, opkomende technologieën of input voor strategieën zoals de Strategie Nationale Veiligheid of een Strategische Kennis en Innovatie Agenda.
- › Voor een toelichting van de SELFI-scan, zie bijlage 1.

› SELF-SCANS OP BELANGRIJKE TECHNOLOGIEËN

PRIVACY ENHANCING TECHNOLOGIES, ARTIFICIAL INTELLIGENCE, IMMERSIEVE LEERTECHNOLOGIE

De lange termijn doelstelling van de SELF-Scans is inzichtelijker te maken welke gevolgen nieuwe technologieën binnen diverse toepassingsmogelijkheden hebben voor het justitie- en veiligheidsdomein. Om dit doel te bereiken, wordt elk jaar een programma samengesteld van SELF-Scans voor onderwerpen die op dat moment het meest actueel zijn of waarvoor de meest urgente behoefte aan duiding bestaat. Dit zal (mede) bepaald worden op basis van de jaarlijkse technologiescan.

Voor dit jaar worden *use cases* door de SELF-Scan gehaald op de volgende technologieën:

- › *Privacy Enhancing Technologies* (PET);
- › *Artificial Intelligence* (AI);
- › Immersieve leertechnologie.

SELF-Scan worden ingezet als onderdeel van technologieverkenningen. Het stelt het ministerie van Justitie en Veiligheid in staat om technologische ontwikkelingen terug te brengen naar specifieke toepassingen en een geïnformeerde discussie te voeren over de impact en uitdagingen. Op basis van deze kennis kan bijvoorbeeld worden bepaald waar aanvullend beleid moet worden gemaakt, welke ontwikkelingen beleidsmatig of financieel gestimuleerd moeten worden, en welke ontwikkelen wellicht nauwkeurig gemonitord moeten worden om veiligheidsrisico's te beperken.

Deze rapportage bevat de SELF-Scan resultaten van de *use cases* voor PET technologie.

› 2. PET-TECHNOLOGIE

WAT IS PET-TECHNOLOGIE?

› PET TECHNOLOGIE

WAT IS PET?

Werken met persoonsgegevens brengt altijd risico's met zich mee. De AVG verplicht ons om deze risico's zoveel mogelijk te beperken. Hier zijn veel manieren voor: door de organisatie van het werkproces (informatie alleen op basis van 'need to know' delen), door opleiding van de personen die met de gegevens werken, door zo min mogelijk gegevens te verwerken, door toegang tot de gegevens te beperken, of door technologische maatregelen te nemen. Een bijzondere categorie technologische maatregelen noemen we '*Privacy Enhancing Technologieën*' (PET's).

Privacy Enhancing Technologieën zijn bedoeld om gegevens maximaal te beschermen maar de (rechtmatige) verwerking van de gegevens zelf nog steeds mogelijk te maken. Ze zijn zo ontworpen dat de 'informatielekkage' minimaal is of zo mogelijk helemaal afwezig is. Dit is vooral belangrijk als er gegevens tussen partijen uitgewisseld moeten worden en de eigenaar van de gegevens er niet op voorhand op kan vertrouwen dat het verzenden en verwerken van gegevens volledig betrouwbaar is.

De toepassing van PET's zou vergeleken kunnen worden met het inschakelen van een echt 100% volledig betrouwbare derde partij. Zo'n partij bestaat meestal niet, echter met PET's wordt ervoor gezorgd dat hetzelfde effect bereikt kan worden: met wiskundige zekerheid kan gegarandeerd worden dat alléén de afgesproken gegevensverwerking mogelijk is en niets meer dan dat.

› PET TECHNOLOGIE

WAT IS PET?

Elke soort verwerking van gegevens is anders. PET's komen dan ook in verschillende soorten en maten voor. De gegevensbescherming is elke keer op maat gemaakt en dat kan het maken van een juiste keuze compliceren. Deze handreiking biedt daarvoor de aanknopingspunten.

Er zijn veel manieren waarop gegevens verwerkt kunnen worden. Elke specifieke verwerking heeft eigen kenmerken en daarmee ook eigen risico's op lekken van informatie. Daarom zijn er verschillende soorten *Privacy Enhancing Technologieën* ontworpen:

- › Gegevens onherleidbaar maken: anonimiseren en pseudonimiseren;
- › Vinden is toegestaan maar zoeken niet: *Bloom filters*;
- › Antwoorden bewust onnauwkeurig maken, maar niet té: *differential privacy*;
- › Geheime lijsten onderling vergelijken: *secure set intersection*;
- › Rekenen met versleutelde gegevens: homomorfe encryptie;
- › Een geheim in stukjes hakken: *secret sharing*.

› PET TECHNOLOGIE

WAT IS PET?

Deze lijst is niet uitputtend; wanneer noem je iets een *Privacy Enhancing* Technologie? Bovendien worden er steeds nieuwe technologieën ontwikkeld. Er zijn nog meer technieken die genoemd worden als databescherming een rol speelt.

Bijna alle technieken houden in dat verschillende partijen kleine beetjes informatie delen, die nét genoeg is om de vooraf overeengekomen analyse te maken maar ook niet meer dan dat. Dan zijn er verschillende partijen (*Multi Party*) die gezamenlijk een berekening (*Computation*) uitvoeren. Daarbij kan ook een soort vraag- en antwoordspel aan de orde zijn of moet een aantal stappen in een bepaalde volgorde worden doorlopen; dit wordt dan een protocol genoemd.

› 3. ACHTERGROND EN METHODE

CASUS SSI VERKLARING VAN EXECUTELE

SELF-SCAN

PET TECHNOLOGIEËN

Achtergrond casus

- › Voor PET technologieën zijn er in overleg met de ‘PET community’ van JenV een aantal casussen gekozen om de SELF-SCAN op toe te passen. Eén van die casussen is de casus ‘SSI verklaring van executele’, welke in dit rapport verder wordt toegelicht.
- › De casus is ontstaan vanuit de KNB. Zij zijn betrokken geweest bij het uitvoeren van de SELF-scans. Verder zijn er ook experts betrokken geweest vanuit TNO en het ministerie van JenV.

Methode SELF-SCAN

- › Middels een survey zijn er voor elk kwadrant zeven criteria gescoord door de verschillende betrokkenen. Per kwadrant heeft er één workshop plaatsgevonden, in totaal dus vier workshops. Tijdens deze workshops zijn alle criteria doorlopen en bediscussieerd.
- › Naast de SELF-SCAN bij de KNB, vinden er nog een tweetal andere SELF-scans plaats rondom het thema PET technologie. De gezamenlijke resultaten bieden input voor een workshop met JenV-ers waarin breder na wordt gedacht over het bredere beleid ten aanzien van PET.
- › Bij de workshops zijn de deelnemers bevraagd op hun ervaring met de tool en de workshops. Ook hebben wij als team *lessons learned* vastgesteld die we mee kunnen nemen naar volgende SELF-scans.

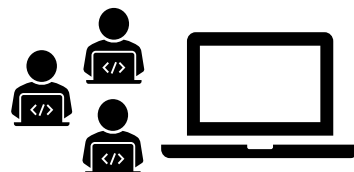
SELF-SCAN

HET GEVOLGDE PROCES

1. Use case beschrijving

De use case is ontstaan en beschreven in een samenwerking tussen de KNB en TNO.

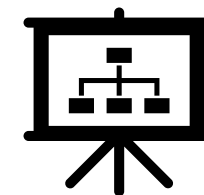
2. Impact criteria scoren – online vragenlijst

Deelnemers van de KNB, JenV en TNO hebben de use case gescoord op *Societal*, *Ethical*, *Legal* en *Fit* impact.

3a. Workshop impactbepaling

In vier aparte workshops zijn per kwadrant de scores van de enquête besproken met de respondenten en zijn kansen en dreigingen bediscussieerd.

3b. Analyse impactbepaling

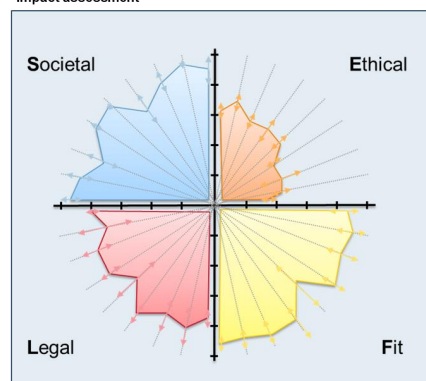
Alle verzamelde input is in de laatste stap geanalyseerd, gestructureerd en gebundeld.

Wat houdt de use case in?

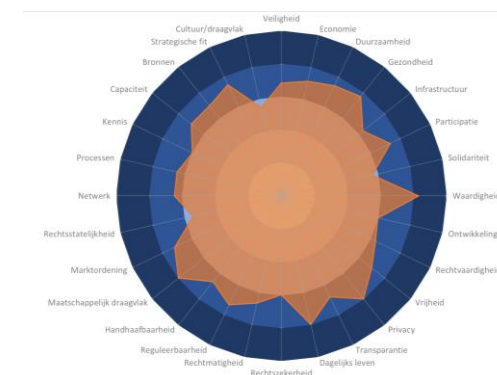
Wat levert de use case op?

Wie zijn de mogelijke gebruikers?

Impact assessment

Kansen
Kansen
Dreigingen
Dreigingen
Sterkten
Sterkten
Zwakten
Zwakten

› **METHODIEK**

ONLINE VRAGENLIJST EN WORKSHOP

- › Deelnemers van de gemeente Oss, het RIEC, JenV en TNO zijn op basis van hun expertise gevraagd om een online enquête in te vullen voor één of meerdere kwadranten. Hierbij is gelet op de participatie van een divers gezelschap. Zie hieronder de aantallen deelnemers aan de enquête en workshops:
 - › *14 juni 2021: Legal: 6 deelnemers; 2 TNO'ers, 2 JenV'ers, 2 KNB'ers.*
 - › *16 juni 2021: Societal: 6 deelnemers; 2 TNO'ers, 2 JenV'ers, 2 KNB'ers.*
 - › *23 juni 2021: FIT: 4 deelnemers; 4 KNB'ers.*
 - › *24 juni 2021: Ethical: 6 deelnemers; 2 TNO'ers, 2 JenV'ers, 2 KNB'ers.*
- › Binnen elk kwadrant zijn de deelnemers gevraagd het mogelijke effect van de *use case* op zeven criteria in te schatten door (1) het te scoren, en (2) het gegeven antwoord kort toe te lichten. In de resultaten zijn de gemiddelde scores van alle antwoorden weergegeven. De criteria en antwoordmogelijkheden per kwadrant zijn te vinden op de volgende slide.
- › In elke workshop bediscussieerden de deelnemers alle criteria per *use case*, startend bij de criteria waar in de survey de meest uiteenlopende antwoorden werden gegeven.

14%

Wat is het mogelijke effect van de use case op **Veiligheid**?

Denk aan: persoonlijke en maatschappelijke veiligheid, fysieke, digitale en ervaren veiligheid

1. Verslechtert enigszins 2. Verslechtert enigszins 3. Blijft gelijk/geen invloed 4. Verbeterd enigszins 5. Verbeterd

☐ 6. Onvoldoende kennis

Toelichting

Begin uw toelichting met uw gegeven score.

Voorbeeld: 2, omdat ...

Vorige Volgende

SELF-SCAN CRITERIA

VRAGEN PER KWADRANT

Societal

Wat is het mogelijke effect van de use case op...

1. Veiligheid
2. Economie
3. Duurzaamheid
4. Gezondheid
5. Infrastructuur
6. Participatie
7. Solidariteit

1.	2.	3.	4.	5.
Verslechtert	Verslechtert enigszins	Blijft gelijk/ geen invloed	Verslechtert enigszins	Verbeterd

Legal

In hoeverre is wet- en regelgeving klaar voor de use case op het gebied van...

1. Rechtszekerheid
2. Rechtmatigheid
3. Reguleerbaarheid
4. Handhaafbaarheid
5. Maatschappelijk draagvlak
6. Marktordening
7. Rechtsstatelijkheid

1.	2.	3.	4.	5.
Helemaal niet	Enigszins	Gedeeltelijk	Grotendeels	Volledig

Ethical

Wat is het mogelijke effect van de use case op...

1. Waardigheid
2. Ontwikkeling
3. Rechtvaardigheid
4. Vrijheid
5. Privacy
6. Transparantie
7. Dagelijks leven

1.	2.	3.	4.	5.
Verslechtert	Verslechtert enigszins	Blijft gelijk/ geen invloed	Verslechtert enigszins	Verbeterd

Fit

In hoeverre is de organisatie klaar voor de use case op het gebied van...

1. Netwerk
2. Processen
3. Kennis
4. Capaciteit
5. Bronnen
6. Strategische fit
7. Cultuur/draagvlak

1.	2.	3.	4.	5.
Helemaal niet	Enigszins	Gedeeltelijk	Grotendeels	Volledig

› 4. UITKOMSTEN SELF-SCAN

CASUS SSI VERKLARING VAN EXECUTELE

› USE CASE 2: SSI VERKLARING VAN EXECUTELE IMPACTBEPALING RESULTATEN

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de impactbepaling van de *use case* ‘SSI Verklaring van executele’ getoond. Dit is gebaseerd op de uitkomsten van de online enquêtes en de workshops.

OPBOUW HOOFDSTUK:

1. Het hoofdstuk start met een korte **beschrijving van de *use case***.
2. Vervolgens worden de **samengevatte resultaten** getoond van het maatschappelijke, ethische, juridische en organisatorische kwadrant.
3. **Bijlage 2** bevat de uitwerking van **de zeven criteria in detail** per kwadrant. In de grafieken staan de uitkomsten van de online enquête, in de tekst staan de uitkomsten van de enquête én de workshops voor de kwadranten:
 1. *Societal*;
 2. *Ethical*;
 3. *Legal*;
 4. *Fit*.

› **BESCHRIJVING USE CASE 2**

SSI VERKLARING VAN EXECUTELE

Wat houdt de use case in en wat levert het op?

Nadat een client met een testament overlijdt heeft de notaris volledige inzage in het testament. Deze verleent enkel inzage over de delen van het testament die van belang zijn voor het erfrecht van degene die inzage wil. Soms wordt er door de client iemand bevoegdheid verleend bij overlijden: de executeur. Digitaal nalatenschap: binnen dit proces kan PET-technologie zorgen voor verbetering door attributen te koppelen aan de digitale identiteit van degene die bevoegdheid krijgt voor het uitvoeren van het testament via notariële software. Dit versnelt de behandeling en maakt het reproduceerbaar.

Welke PET-technologie wordt er gebruikt?

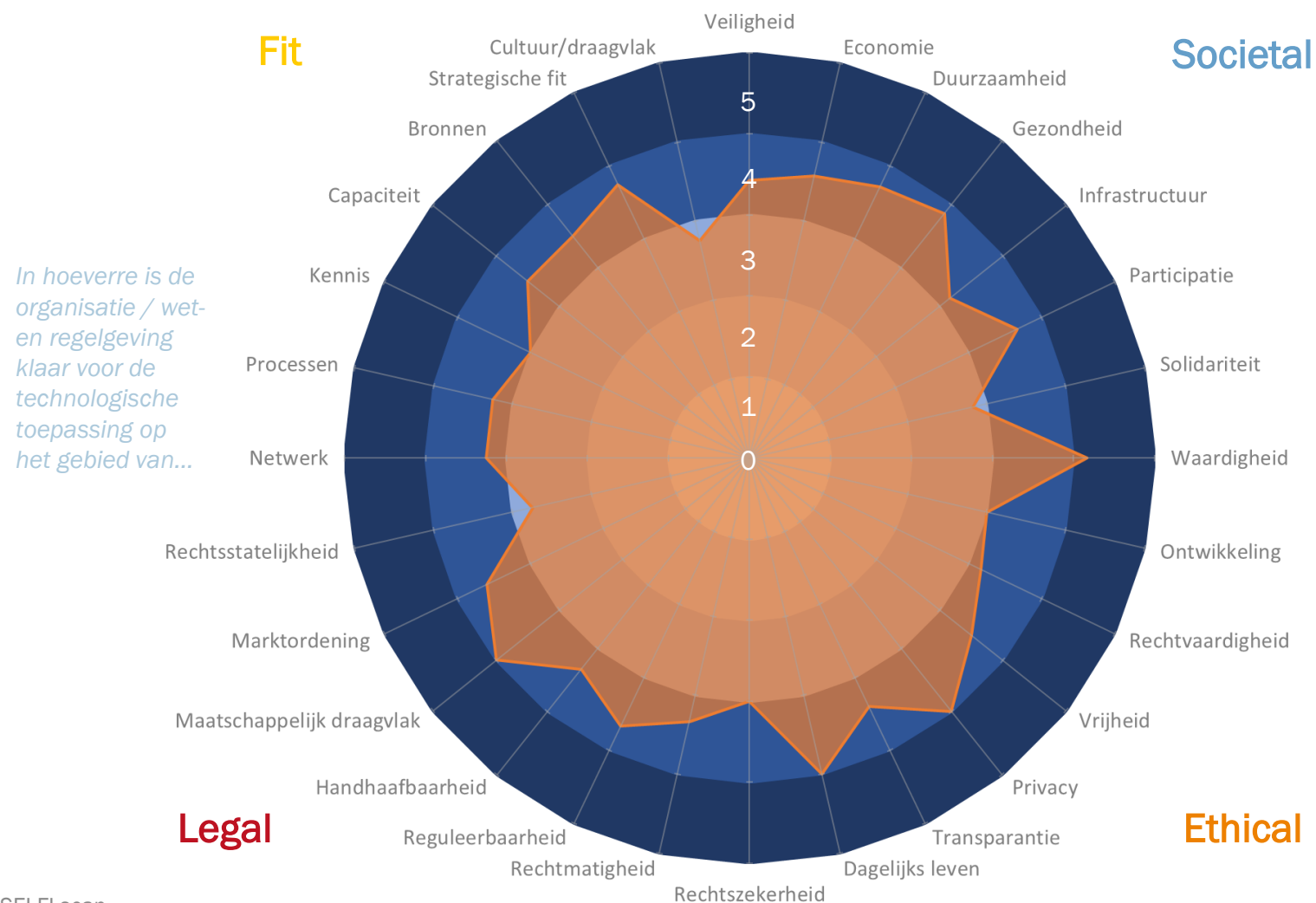
Binnen deze *use case* wordt gebruik gemaakt van *Self Sovereign Identity*. Hierbij behoudt degene die claims maakt (de 'holder' die executeur testamentair zegt te zijn) controle over zijn of haar eigen informatie. Er wordt tijdelijk 'een luikje' open wordt gezet voor de ander om informatie te zien (bijv. 'de issuer', een vertrouwde organisatie die de claim uitgeeft), maar die blijft behouden bij 'de holder'. Deze technologie wordt aangevuld door *Zero knowledge proof*, die het mogelijk maakt iets te bewijzen op basis van een document zonder dat document zelf te hoeven overleggen (bijvoorbeeld door middel van versleuteling aantonen dat persoon Z is overleden zonder de overlijdensacte te laten zien).

Wie zijn de mogelijke gebruikers?

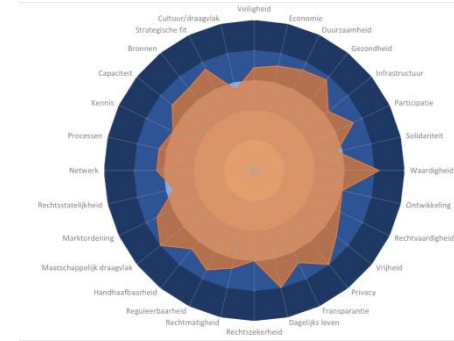
In deze *use case* zijn specifiek de KNB en de Rabobank en in het algemeen notarissen, banken en cliënten de gebruikers.

IMPACT VAN SSI VERKLARING VAN EXECUTELE OP SOCIETAL, ETHICAL, LEGAL EN FIT VLAKE

› SAMENVATTING SELF-SCAN – SOCIETAL SSI VERKLARING VAN EXECUTELE

Kansen maatschappelijke aspecten

De afwikkeling van erfrecht is vaak gecompliceerd en beladen voor mensen. Mensen zijn vanwege het verlies sneller emotioneel en voelen zich sneller onbegrepen. Daarom is ervaren veiligheid een belangrijk onderdeel. Deze use case biedt potentie om dit te versterken, doordat de executeur minder belast wordt met papierwerk en niet (steeds) alle documenten hoeft te delen.

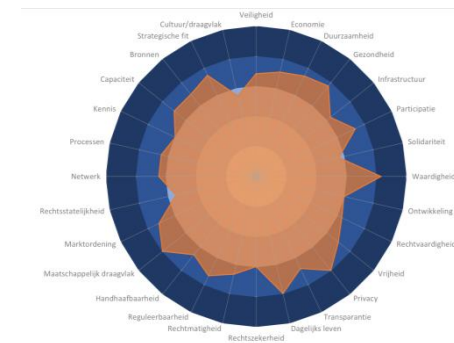
Ook leidt de use case tot snellere afwikkeling en dus tijdsbesparing en efficiëntie, met name voor de executeur en banken. Er is minder tijd nodig om alle verklaringen af te geven en te lezen. Voor de executeur komt er meer tijd en ruimte vrij voor het mogelijke rouwproces, voor andere partijen voor bv. ontwikkeling, verdere innovatie of andere/betere dienstverlening.

Ervaring met dit soort oplossingen kan leiden tot nieuwe bedrijfskansen en mogelijk doorgroei op landelijke of zelfs Europese schaal.

De administratieve handelingen, uitwisseling van gegevens zullen afnemen, zowel fysiek als digitaal. Dit zorgt voor minder regeldruk. Ook ligt de controle over de gegevens meer bij de persoon zelf, wat bijdraagt aan een groter gevoel van betrokkenheid en meer vertrouwen.

Mogelijk kansen zijn er ook het gebied van hergebruik van digitale infrastructuur door ontwikkeling van standaarden.

2. SAMENVATTING SELF-SCAN – SOCIETAL SSI VERKLARING VAN EXECUTELE

Dreigingen maatschappelijke aspecten

Mogelijk neemt de fraudegevoeligheid en het risico op hacken van de QR code toe, doordat het nu bij één persoon ligt. Dit kan zowel software-matig (hacks bij bv. een onveilige verbinding) zijn als hardware-matig (wanneer een telefoon wordt gestolen). Een andere mogelijke dreiging is het gemak waarmee de digitale code overdraagbaar is door de executeur zelf, zo kan iemand iemand anders onterecht permissie worden gegeven. Bij deze vormen van fraude is het ook mogelijk lastig om te checken door wie er fraude is gepleegd en wie er aansprakelijk kan worden gesteld.

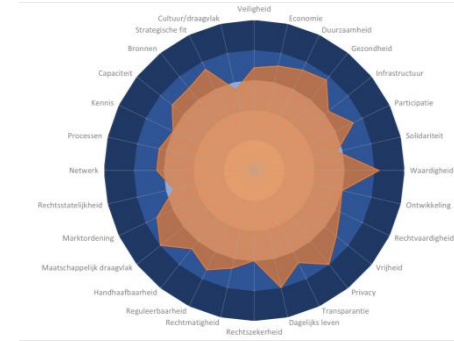
Een dreiging kan ook ontstaan op het gebied van werkgelegenheid of werkverschuiving. Het kan enerzijds banen kosten en anderzijds ook meer ICT gerelateerde banen opleveren, waardoor omscholing nodig kan zijn.

Niet iedereen heeft (in gelijke mate) belang bij dit nieuwe systeem. De vraag is of er voldoende bereidwilligheid is van alle benodigde partijen om dit voor elkaar te krijgen. Kosten en baten zijn nog niet geheel inzichtelijk. Aan de voorkant moeten grote investeringen gedaan worden, en ook organisatorische aanpassingen zijn nodig, bv. op het gebied van de benodigde data opslag en hardware.

De use case zal leiden tot minder menselijk contact wat een dreiging kan vormen voor participatie en solidariteit. Tijdens het rouwproces hebben mensen wellicht extra behoefte aan menselijke interactie. Verder ontstaat er mogelijk een groter gat tussen mensen die zich makkelijk kunnen aanpassen en de digibeten of mensen die de taal niet vaardig zijn.

Er moet in voldoende mate zekerheid komen of de use case in de praktijk werkt. Het kan leiden tot een onveilig gevoel wanneer het systeem technische of praktisch niet goed blijkt te werken.

› SAMENVATTING SELF-SCAN – ETHICAL SSI VERKLARING VAN EXECUTELE

Kansen ethische aspecten

Deze use-case geeft meer autonomie aan de executeur, deze krijgt meer controle over de gegevens, wordt minder afhankelijk van anderen en krijgt hierdoor meer bewegingsvrijheid. Nabestaanden worden minder geconfronteerd met langsepende, repeterende processen en het gehele proces wordt simpeler, dragelijker en waardiger. Daarnaast kan de bespaarde tijd worden besteed aan zinvolle activiteiten. Echter is het hiervoor van belang dat het gehele proces eromheen goed geregeld is en dat de technologie makkelijk bruikbaar is.

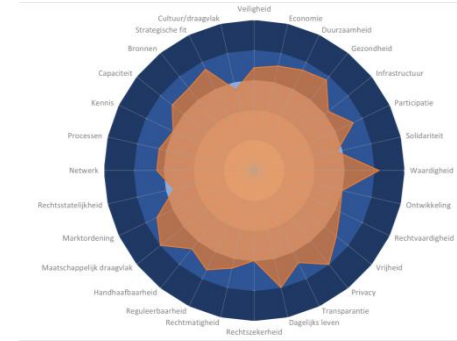
De zeer selecte datadeling (*Zero Knowledge Proof*) levert kansen op het gebied van privacy, doordat er minder ogen mee hoeven kijken en documenten niet meer gedeeld hoeven te worden. Daarnaast kan een meer geautomatiseerd proces leiden tot minder bias en meer rechtvaardigheid doordat alleen gegevens worden gedeeld die los staan van menselijke vooroordelen.

De SSI verklaring van executele geeft een compleet inzicht in de digitale identiteit en de bijbehorende bevoegdheden wat kan zorgen voor een simpeler, en daardoor transparanter, proces. Voor banken wordt het inzichtelijker wat de bevoegdheden van een executeur zijn.

Het gebruik van meer digitale technologieën geeft kansen voor de ontwikkeling van mensen met mindere digitale vaardigheden, mits er hiervoor goede begeleiding is. Voor anderen kan de tijdsbesparing leiden tot meer ruimte voor ontwikkeling op ander gebied.

Naast een positieve impact op het proces voor de nabestaanden, kan het ook een positieve bijdrage hebben voor de notaris die minder tijd kwijt is aan standaardtaken en daardoor meer tijd overhoudt voor betekenisvolle taken.

SAMENVATTING SELF-SCAN – ETHICAL SSI VERKLARING VAN EXECUTELE

Dreigingen ethische aspecten

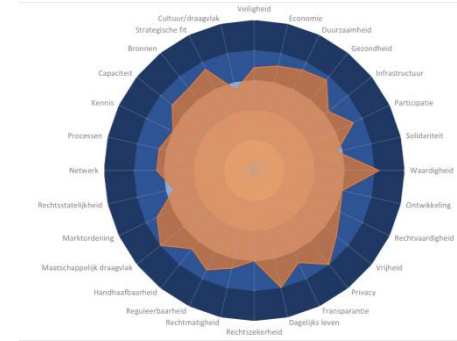
Het gebruik van een QR-code kan het gevoel geven dat een overlijden slechts een nummer wordt. Ook vermindert door het gebruik van deze technologie het aantal fysieke contacten wat kan leiden tot minder controle, minder zeggenschap voor de burger en minder gevoel van waardigheid of voldoening.

Het gebruik van digitale technologie geeft een risico op uitsluiting van de groep met mindere digitale vaardigheden, indien zij geen goede begeleiding kunnen krijgen. Daarnaast kan de technologie zorgen voor onbedoeld onrechtvaardige situaties, bv. voor groepen waarbij de gegevens vaker niet op orde zijn en kan het door het meer geautomatiseerde proces lastiger worden om maatwerk te leveren in uitzonderlijke gevallen.

De *use-case* geeft meer controle en verantwoordelijkheid aan de burger. Echter, dit levert ook een risico op omdat de burger zich meer moet beseffen welke data hij/zij deelt en de benodigde veiligheid daaromheen (i.e. kiezen van een goed wachtwoord), dit kan zorgen voor een *false sense of security*. Controle over je data hoeft niet altijd te leiden tot meer privacy.

In termen van transparantie, levert het gebruik van de technologie ook risico's op. In hoeverre is duidelijk wat er gebeurt als de code een foutmelding geeft, in hoeverre staat de uitkomst vast en hoe betrouwbaar is de code? Van nature is het gebruik van *No Knowledge Proof* niet transparant, dus betrouwbaarheid is daarbij van groot belang.

2. SAMENVATTING SELF-SCAN – LEGAL SSI VERKLARING VAN EXECUTELE

Sterkten huidige wet- en regelgeving

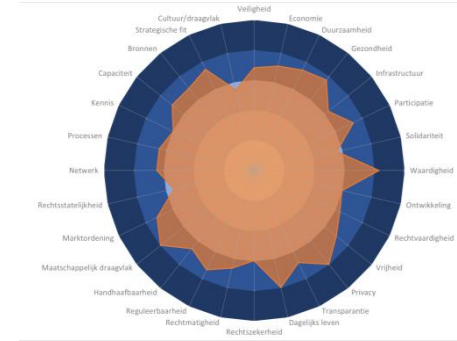
Er is inmiddels een mooie voorbereidende start gemaakt met digitalisering: digitale handtekeningen, digitale contracten, de digitale akte die aanstaande is, de invoering van de eIDAS (een Europese verordening "betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt"). Het WDO (Wet Digitale Overheid) is in de maak.

Vanuit het eIDAS zijn aan de overheid wettelijke taken opgedragen ten aanzien van de ontwikkeling van nieuwe diensten zoals in deze casus voorzien. De eIDAS verordening regelt de vereisten die gesteld worden aan een elektronische handtekening d.m.v. een certificering waarmee wordt aangegeven dat de verklaring van erfrecht aanwezig is. Van een elektronische handtekening wordt ook in deze use case gebruik gemaakt, in de vorm van een QR code. De vraag is nog wel in hoeverre voor deze use case de in eIDAS aangegeven vereisten voor een gecertificeerde geavanceerde digitale handtekening (art. 26 eIDAS) van belang zijn. Bij eIDAS gaat het over de standaarden waaraan binnen communicatie met de overheid moet worden voldaan, terwijl de communicatie in deze toepassing gaat tussen notaris en de bank. Dit zal verder moeten worden uitgezocht.

De verklaring voor derde partijen komt in deze use case vanuit de notaris. Dit leidt tot duidelijke verantwoordelijkheid (en daarmee vertrouwen) omdat nu de notaris kan worden aangesproken als de verklaring niet juist blijkt te zijn. De gegevens die eerst per papier werden aangeleverd, worden nu digitaal aangeleverd. Daarmee kan beter worden geacteerd op de eisen van de AVG, omdat gegevens niet onnodig gedeeld hoeven worden met anderen. Daarnaast voldoet de use case aan richtlijnen aangaande rechtmatigheid, en bereikt dit tevens op efficiëntere wijze.

Er lijkt duidelijk maatschappelijk draagvlak voor de mogelijkheid van een vereenvoudigde en rechtmatige procedure voor het vaststellen van een identiteit en het koppelen van bevoegdheden aan deze identiteit.

2. SAMENVATTING SELF-SCAN – LEGAL SSI VERKLARING VAN EXECUTELE

Zwakten huidige wet- en regelgeving

Net als het eIDAS is er ook het WDO (Wet Digitale Overheid) waarin wettelijke taken opgedragen worden ten aanzien van de ontwikkeling van nieuwe diensten. Het WDO is al wel aangenomen, maar nog niet in werking gesteld. Hier zal in de nabije toekomst op moeten worden geanticipeerd. O.a. het *privacy-by-design* onderdeel daarvan is van belang. Daarbij moet wel worden opgemerkt dat het bij PET technologie moeilijk is om vast te stellen wanneer het voldoet aan *privacy-by-design* eisen.

Aangaande de huidige eIDAS richtlijnen, is het in deze casus lastig dat het niet alleen draait om identificatie van een persoon, maar ook om de bevoegdheid. De bevoegdheid wordt niet zozeer geregeld in het eIDAS, dan moet er worden teruggevallen op het erfrecht. Daar moet dus naar andere wetgeving worden gekeken.

Vanuit de huidige wetgeving wordt rondom de bevoegdheid van een persoon moet in sommige gevallen gevraagd worden om fysieke documenten. In deze use case wordt er meer digitaal, dus gekeken moet worden of huidige wetgeving dan voldoet of moet worden aangepast.

Met betrekking tot rechtmatigheid zouden gebruikende instanties uit risicomanagement aspecten de vraag kunnen stellen of afgaan op een QR-code dezelfde bescherming biedt als afgaan op de verklaring van erfrecht zelf. Er is nog geen wettelijke basis voor de QR code en daarmee de gewenste betrouwbaarheid.

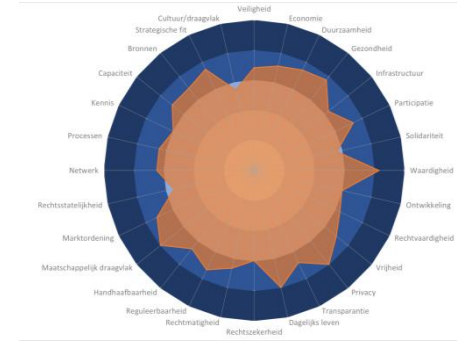
Nu heeft iedere instantie eigen beleid over wat er nodig is om iemand te aanvaarden als bevoegd (om over - een deel van - de nalatenschap te beschikken). Wetgeving die een QR-code zou mogelijk maken, zal bijdragen aan minder ruimte voor eigen beleid, wat leidt tot meer gelijke behandeling.

Ook is een aandachtspunt de "real-time" verificatie die gedaan wordt door de notaris of een credential nog geldig is. De verklaring van executele is een verklaring op een specifiek moment, namelijk op de dag dat de notaris het verklaard heeft. De vraag is of er vanuit wet- en regelgeving niet opnieuw een hele toetsing moet plaatsvinden. Daarbij is het wellicht mogelijk dat er een datum verbonden wordt aan de credential.

De reguleerbaarheid kan worden bemoeilijkt omdat men tegenwoordig meer te maken heeft met buitenlandse instanties. Denk aan de digitale nalatenschap maar ook aan buitenlands bezit (het vakantiehuis en de bankrekening in het buitenland). Ook is er een intensief proces waarbij verklaring van arts omgezet wordt naar Akte van Overlijden door gemeente, etc. Mogelijk moet er iets in dit proces verandert worden voor deze PET toepassing.

De mogelijkheid tot regulering als taak van de Nederlandse Overheid is op het gebied van PET toepassingen nog betrekkelijk gering. Dat is mogelijk nog niet binnen afzienbare tijd gereed.

› SAMENVATTING SELF-SCAN – FIT SSI VERKLARING VAN EXECUTELE

Sterkten huidige organisatie

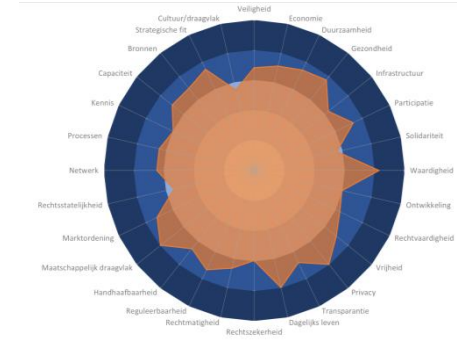
De KNB heeft een divers en goed netwerk opgebouwd met kennis en expertise t.b.v. de huidige werkwijze van afhandeling van nalatenschap, en beschikt over de technische, procesmatige, notariële en juridische kennis om de *use case* verder te ontwikkelen.

Een aantal organisaties in het netwerk, waaronder de banken, en een deel van de leden van de KNB zijn er mentaal klaar voor om de nieuwe technologie te omarmen en toe te passen. De KNB onderschrijft de nut en noodzaak van digitalisering, kan de *use case* opzetten bij geïnteresseerde leden en draagvlak creëren in de beroepsgroep. Meer interesse in de *use case* kan zorgen voor meer beschikbare capaciteit.

Het gebruik van de technologie past vrijwel naadloos in het bestaande proces binnen de organisatie. Op hoofdlijnen blijven ook de processen voor de betrokken organisaties hetzelfde. Het platform, netwerk en de koppelvlakken om de *use case* verder te brengen zijn aanwezig binnen de organisatie. Als de *use case* eenvoudig via de Notariële Software Leveranciers is toe te passen zal dit voor notarissen weinig nieuwe kennis vergen.

Voor de korte termijn kan een pilot worden opgezet binnen de beschikbare proefomgeving zonder al teveel structurele bouw van IT. Deze tool sluit goed aan bij de visie van de KNB om volop in te zetten op de rol van de notaris in de digitale samenleving, maar past ook binnen het beleid en de wensen van de EU om EU-burgers een digitale identiteit te geven die binnen de gehele EU toepasbaar is.

SAMENVATTING SELF-SCAN – FIT SSI VERKLARING VAN EXECUTELE

Zwakten huidige organisatie

Binnen de beroepsgroep zijn er leden die de digitalisering nog niet omarmen en daarmee verder willen. Mensen zekerheid bieden is een kernwaarde van het notariële beroep en daarvoor is de benodigde kennis van en vertrouwen in de digitalisering niet altijd aanwezig. Er zal gedeeltelijk minder draagvlak zijn, omdat de *use case* nog niet in alle delen van de organisatie leeft en banken en notarissen over het algemeen vrij conservatief kunnen zijn. De techniek van de *use case* is niet eenvoudig. Bekendheid van de *use case* bij het notariaat, vertrouwen dat het goed geregeld is en het genereren van draagvlak zijn nodig.

De benodigde capaciteit is niet volledig aanwezig, omdat benodigde kennis bij een beperkt aantal mensen aanwezig is die ook voor andere activiteiten moeten worden ingezet. De organisatie is afhankelijk van inhuur en notarissen, die vaak druk zijn. De capaciteit om ideeën en prototypes te ontwikkelen is aanwezig, maar niet de capaciteit om het operationeel te krijgen. Daarvoor is een plek nodig op de roadmap en bij notariële softwareleveranciers.

Er is nog geen Nederlands eID-middel dat attribuering toestaat en er moet worden nagedacht over de eisen die aan het vereiste ID-middel gesteld moeten worden. Het gebruik van een digitale identiteit staat nog in de kinderschoenen, laat staan het koppelen van een attributen aan deze identiteit. Een eID moet betrouwbaar zijn, daar moet regelgeving voor zijn.

Het is moeilijk te beoordelen welke kennis aanwezig is en wat nodig is. De diep inhoudelijke kennis op gebied van SSI- en ZKP-technologie is bij een zeer beperkt aantal mensen beschikbaar. Hierdoor kan er veel uitleg nodig zijn hoe de technologie werkt, waarom dat werkt en hoe veilig en betrouwbaar het is.

De interne organisatie is minder wendbaar en kan daardoor misschien moeilijker inspelen op de sterke doorontwikkeling van de technologie en de wet- en regelgeving.

› 5. CONCLUSIE EN VERVOLG

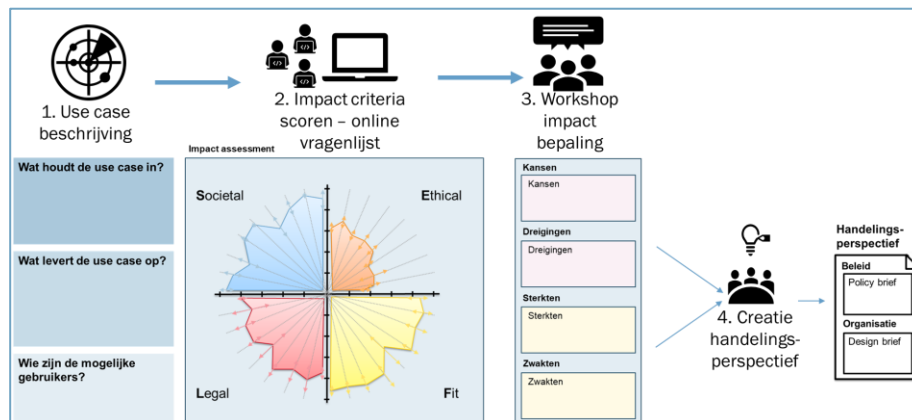

SELF-SCAN

PET-TECHNOLOGIE: USE-CASE SSI VERKLARING VAN EXECUTELE

In workshops met vertegenwoordigers van de gemeente Oss, het RIEC, het Ministerie van JenV en TNO is een **SELF-scan** uitgevoerd naar deze mogelijke toepassing van MPC. De SELF-scan biedt vroegtijdig inzicht in de Societal, Ethical, Legal en Fit impact van een nieuwe toepassing van (een nieuwe) technologie. Daaruit volgen aanbevelingen voor acties op beleidsgebied (*policy brief*) en voor het ontwerp van het systeem (*design brief*).

Voor de **use case 'SSI Verklaring van Executele'** zijn de stappen 1 tot en met 3 van de SELF-scan doorlopen. De resultaten hiervan zijn een duiding van de kansen en dreigingen en sterkten en zwakten. Hieruit kan mogelijk handelingsperspectief worden vastgesteld op gebied van beleid en ontwerp van deze toepassing van PET-technologie.

HOOFDLIJNEN RESULTATEN SELF-SCAN

BELANGRIJKSTE INZICHTEN

Kansen (*Societal & Ethical*)

- Minder administratieve belasting executeur
- Proces wordt simpeler, efficiënter, dragelijker en waardiger
- Potentie ontwikkeling nieuwe bedrijfskansen
- Eigenaarschap gegevens meer bij executeur
- Mogelijk hergebruik digitale infrastructuur
- Betere privacywaarborging
- Minder bias en meer rechtvaardigheid
- Kansen voor (digitale) ontwikkeling

Dreigingen (*Societal & Ethical*)

- Toename fraudegevoeligheid en hacken
- Minder werkgelegenheid en werkverschuiving
- Kosten en baten nog niet geheel inzichtelijk
- Minder participatie, solidariteit en waardigheid door minder menselijk contact
- Kans op uitsluiting vanwege (digitale) taalbarrières
- *False sense of security* vanwege 'fouten' van de gebruiker met meer verantwoordelijkheid
- Betrouwbaarheid is nog belangrijker vanwege minder transparantie

Sterkten (*Legal*)

- Invoering eIDAS (*Electronic Identities And Trust Services*)
- WDO (Wet Digitale Overheid) is in de maak
- PET technologie versterkt AVG eisen

Zwakten (*Legal*)

- Moeilijk vast te stellen of aan *privacy-by-design* eisen wordt voldaan
- Voor bevoegdheid o.b.v. QR code voldoet eIDAS niet
- Nog geen wettelijke basis voor de QR code
- De verificatie is niet real-time, en verdient aandacht
- Aan regulering van de toepassing lijkt onvoldoende te kunnen worden voldaan

Sterkten (*Fit*)

- KNB heeft een goed netwerk en voldoende technische, procesmatige, notariële en juridische kennis beschikbaar
- Nut en noodzaak wordt in voldoende mate gezien
- Toepassing is gemakkelijk te integreren in huidige processen

Zwakten (*Fit*)

- Digitalisering wordt niet door gehele beroepsgroep omarmd
- Benodigde (diep inhoudelijke) kennis is slechts bij aantal mensen aanwezig
- Capaciteit voor operationalisering mogelijk nog te beperkt

› VERVOLGSTAPPEN

UITKOMSTEN SELFI-SCAN ALS INPUT VOOR VERVOLGONDERZOEK

Zoals bij de inleiding aangegeven is het doel van de SELFI-scan binnen dit project tweeledig: de uitkomsten van de SELFI scan bieden input voor het PET-programma en input voor de verdere doorontwikkeling van de SELFI-scan.

PET-PROGRAMMA

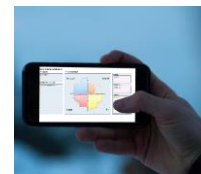
- › Voor deze en meerdere PET *use cases* zijn ethische en maatschappelijke kansen en dreigingen, alsook juridische en organisatorische sterkten en zwakten geïdentificeerd.
- › Vanuit deze geïdentificeerde topics kan het gesprek worden aangegaan hoe men door wil met de ontwikkeling van de *use cases* en welk vervolgonderzoek nodig is om met deze *use cases* aan de slag te gaan voor in de praktijk. Ook worden er algemene lessen getrokken uit de SELFI scan over hoe JenV breed beter geanticipeerd kan worden op de toekomstige impact van PET-technologieën.

SELFI-scan resultaten

SELFI-scan 2.0

- › De SELFI scan wordt dit jaar uitvoerig getest binnen verschillende technologieverkenningen.
- › Tijdens de uitvoering van de SELFI-scan wordt daarbij aandacht gegeven aan reflectie op de tool, zowel door deelnemers als door ons het eigen projectteam.
- › Vanuit deze reflectie zullen aandachtspunten meegenomen worden in de verdere doorontwikkeling van de SELFI scan naar de SELFI scan 2.0.

› 6. BIJLAGEN

› **BIJLAGE 1: SELF-SCAN**

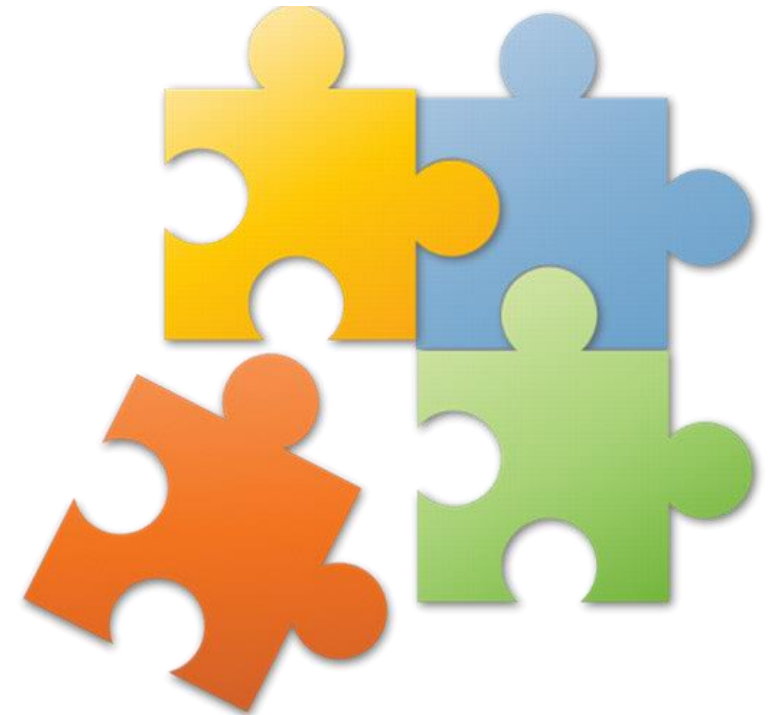
WAT HOUDT EEN SELF-SCAN IN?

› SELF-SCAN

IMPACT VAN NIEUWE TOEPASSINGEN SNEL KUNNEN DUIDEN

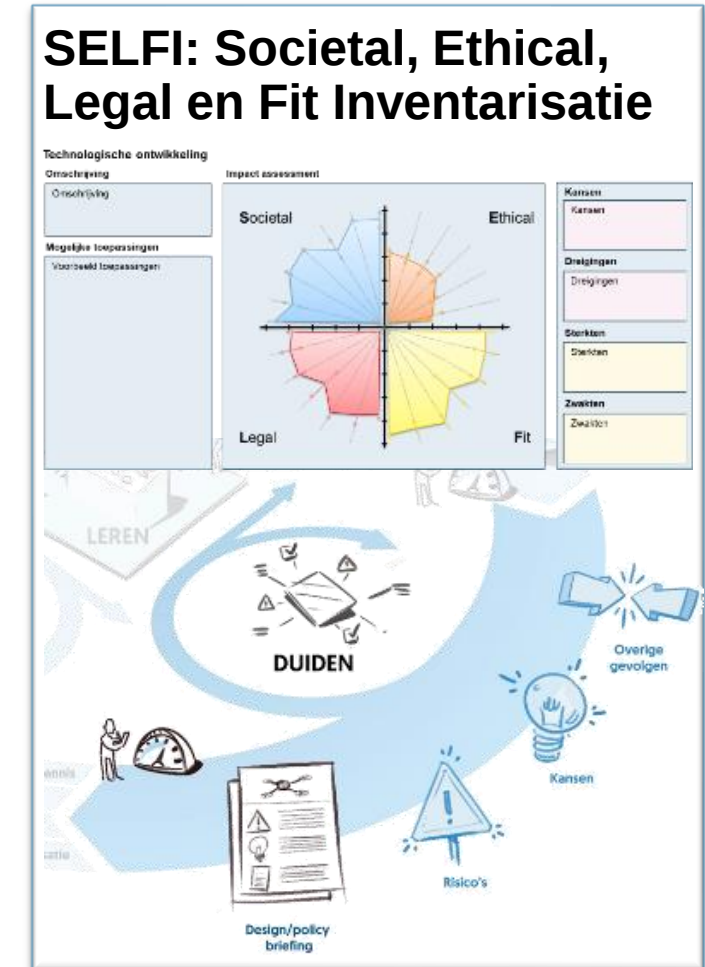
- › Onder invloed van nieuwe technologische ontwikkelingen ontstaan allerlei toepassingen en verandert de maatschappij. Ook binnen het robotica domein wordt gebruik gemaakt van de technologische vooruitgang op het gebied van sensoren, video analyse, navigatie, voorspellen, autonomie en handelen.
- › De overheid moet meebewegen. In de eerste plaats omdat de overheid een rol heeft in het beheersen van technologie om burgers te beschermen (burgerrechten, veiligheidsrisico's, ethische aspecten). In de tweede plaats omdat burgers verwachten dat de overheid in haar dienstverlening zich kan meten met die in de markt.
- › Gewenst is een vroegtijdige interactie tussen beleid en uitvoering en een structurele aansluiting bij technologische ontwikkelingen ten behoeve van het:
 - › opstellen van beleidsvisies en strategie;
 - › maken van wet- en regelgeving;
 - › waarborgen van veiligheid;
 - › ondersteunen van de uitvoering.

SELF-SCAN

GENERIEK MIDDEL VOOR SNELLE DUIDING VAN IMPACT

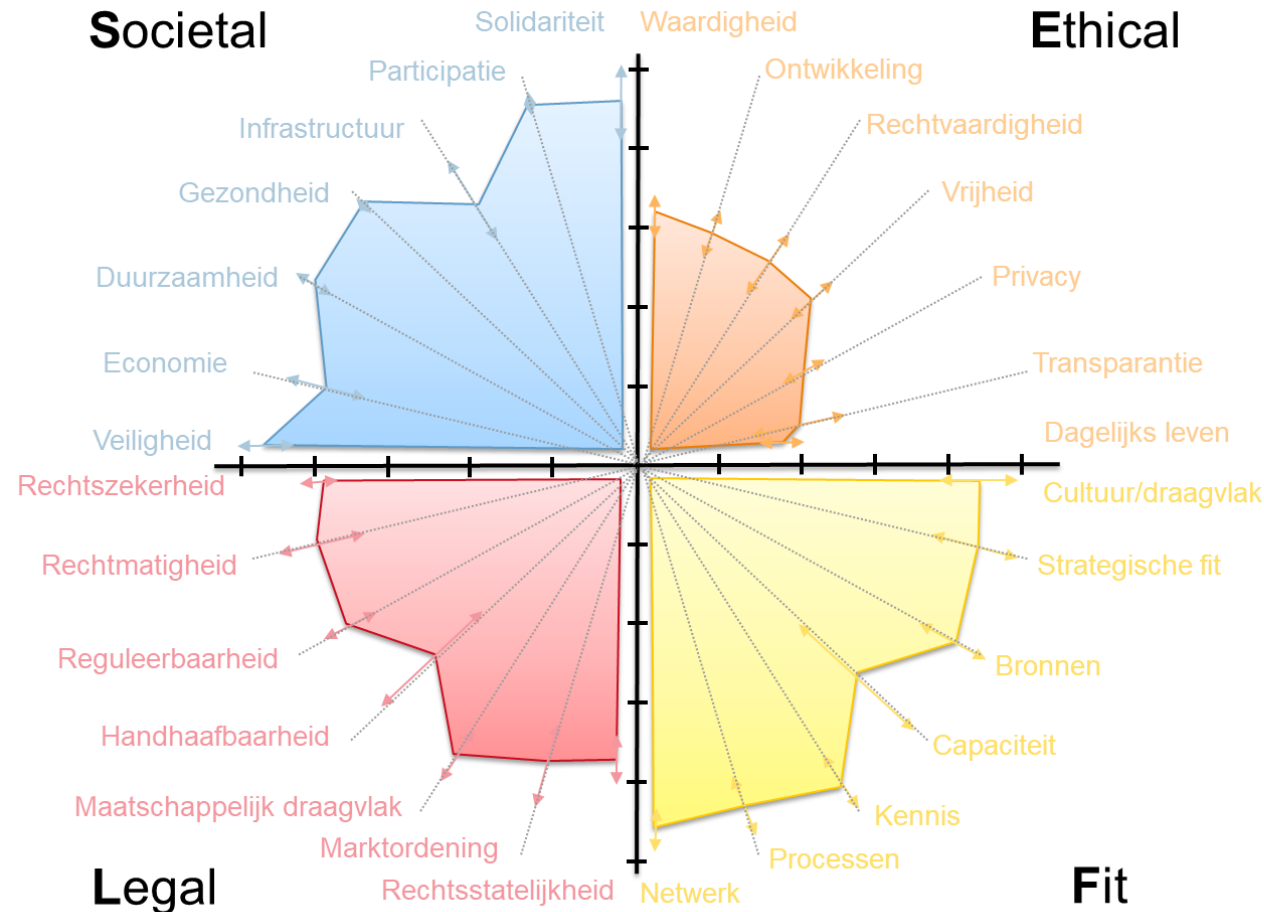
- › SELF is een middel dat ingezet kan worden om de mogelijke **impact van nieuwe technologische toepassingen te duiden**.
- › Dat kan voor **verschillende niveaus** van toepassingen: meer generiek of voor een toepassingsvorm in een specifiek gebied.
- › Met een SELF scan wordt ingeschat...
 - › wat de impact is op maatschappelijk (**societal**) en ethisch (**ethical**) vlak,
 - › in hoeverre wet- en regelgeving juridische kaders (**legal**) gereed zijn,
 - › of een organisatie (of een onderdeel ervan) gereed is om de benodigde taken rond een technologische ontwikkeling uit te kunnen voeren (**fit**).
- › SELF bevat **te scoren criteria** voor de bepaling van:
 - › **kansen** en **dreigingen** van een technologische ontwikkeling op maatschappelijk en ethisch gebied;
 - › **sterkten** en **zwakten** vanuit wet- en regelgeving en de interne organisatie met betrekking tot een technologische ontwikkeling.

SELF-SCAN

ELK KWADRANT BESTAAT UIT ZEVEN CRITERIA

- › Bij de uitvoering van een SELF-scan zullen betrokken experts een inschatting maken van de impact op verschillende criteria.
- › Er zijn twee keer zeven criteria voor bepaling van de **kansen en dreigingen** van een technologische toepassing op maatschappelijk (**Societal**) en ethisch (**Ethical**) gebied.
- › Ook zijn er twee keer zeven criteria voor bepaling van de **sterkten en zwakten** vanuit wet- en regelgeving (**Legal**) en de interne organisatie (**Fit**) met betrekking tot een technologische toepassing.

SELF-SCAN

EEN SELF-SCAN BESTAAT UIT EEN AANTAL STAPPEN

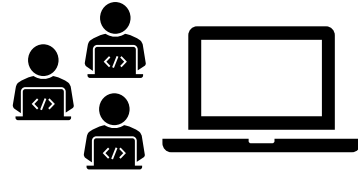

1. Use case
beschrijving

Wat houdt de use case in?

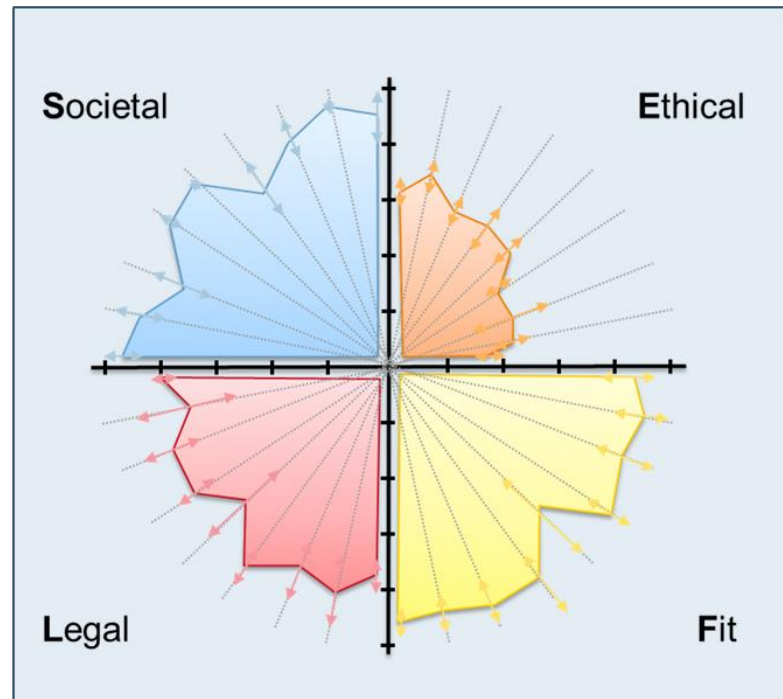
Wat levert de use case op?

Wie zijn de mogelijke
gebruikers?

2. Impact criteria
scoren – online
vragenlijst

Impact assessment

3. Workshop
impact
bepaling

Kansen

Kansen

Dreigingen

Dreigingen

Sterkten

Sterkten

Zwakten

Zwakten

4. Creatie
handelings-
perspectief

Handelings-
perspectief

Beleid

Policy brief

Organisatie

Design brief

SELF-SCAN

VERSCHILLENDE PERSONA'S KUNNEN ACTEREN OP DE RESULTATEN

› De resultaten kunnen leiden tot handelingsperspectief voor zowel beleidsmakers als uitvoerders.

BELEIDSMEDEWERKER

Doelen

- Rechtvaardige en veilige samenleving.
- **Technologie betrekken in beleid.**

Uitdagingen

- Politieke waan van de dag.
- Snelheid en onvoorspelbaarheid technologische ontwikkeling.
- Gebrek aan technologische kennis.

WETGEVINGJURIST

Doelen

- Beleidswensen vertalen in wet- en regelgeving.
- **Technologie onafhankelijke wet- en regelgeving schrijven.**

Uitdagingen

- Juridisch-technologisch gesprek kost tijd.
- Te weinig juristen met tevens bèta-achtergrond.
- Tijd en middelen.

VEILIGHEIDS-PROFESSIONAL

Doelen

- Handhaving en uitvoering wet- en regelgeving.
- **Zorgen voor veiligheid en recht met de beste technologie.**

Uitdagingen

- Nieuwe techniek, nieuwe veiligheidsuitdagingen.
- 'Wapenwedloop' inzet technologie.
- Geen/weinig bevoegdheden.

BEDRIJFSVOERDER

Doelen

- Faciliteren met personeel, informatie, financiën en inkoop.
- **Zorgen voor efficiënte en effectieve bedrijfsvoering met nieuwe technologie.**

Uitdagingen

- Gebrek aan kennis over technologie.
- Technologie markt onvoldoende toepasbaar bij overheidstaken.

› SELF-SCAN

WAT KUNNEN WE ERMEE?

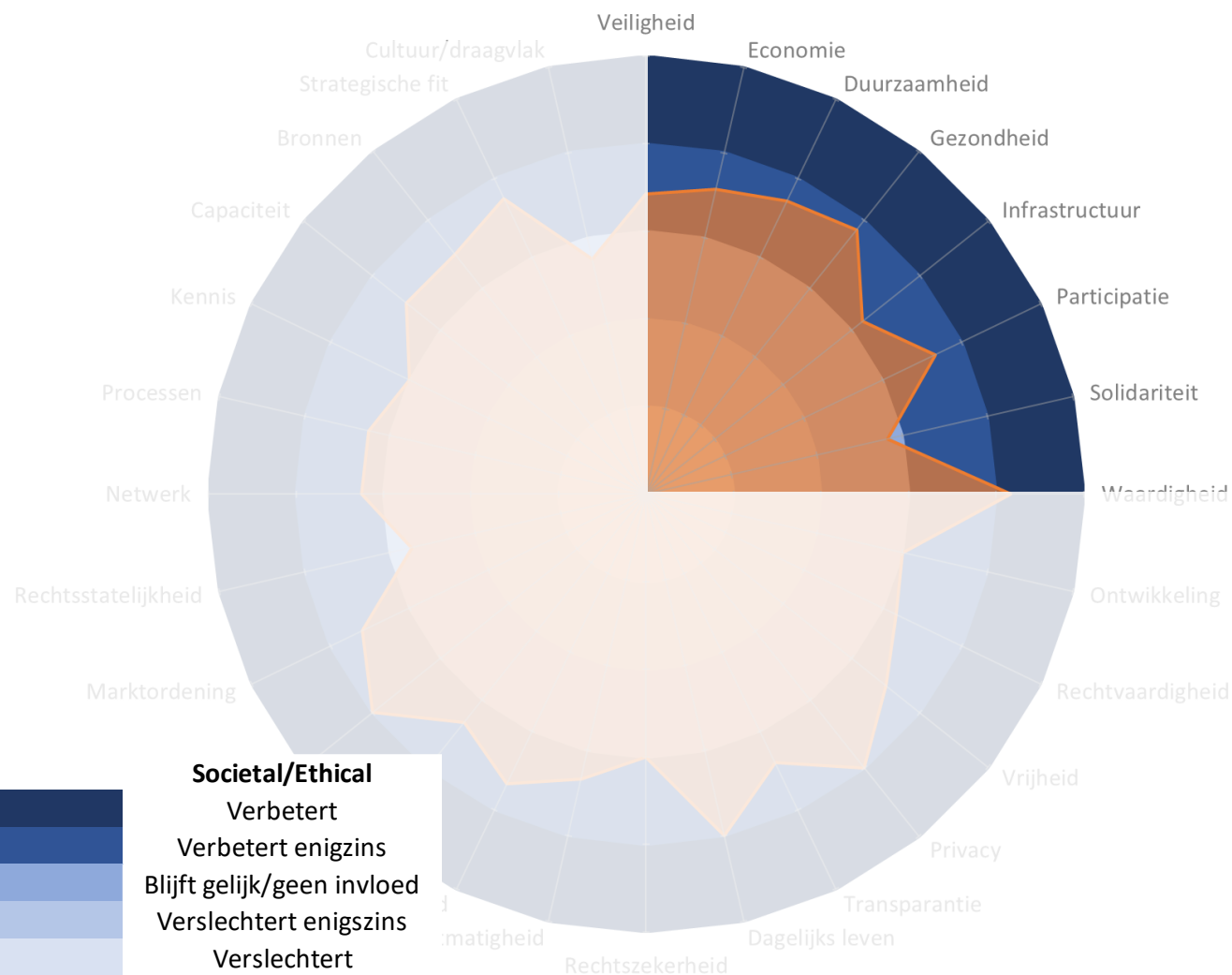
- › Met de SELF-scan kunnen nieuwe **mogelijke toepassingen** die voortvloeien uit nieuwe technologieën **worden geduid**;
- › **De SELF-scan dient als een SWOT-analyse**: er wordt een snelle inschatting gemaakt van mogelijke effecten van nieuwe toepassingen;
- › **Aan de hand van verschillende meningen kan er discussie** worden gevoerd over de mogelijke impact van mogelijke toepassingen van een technologie;
- › Aan de hand daarvan kan, indien de *use case* verder wordt ontwikkeld, **handelingsperspectief** worden bepaald: **richtlijnen voor ontwerp van toepassing en beleid**.

› **BIJLAGE 2: SURVEY UITKOMSTEN PER CRITERIUM**

USE CASE: SSI VERKLARING VAN EXECUTELE

USE CASE 2: SSI VERKLARING VAN EXECUTELE SOCIETAL

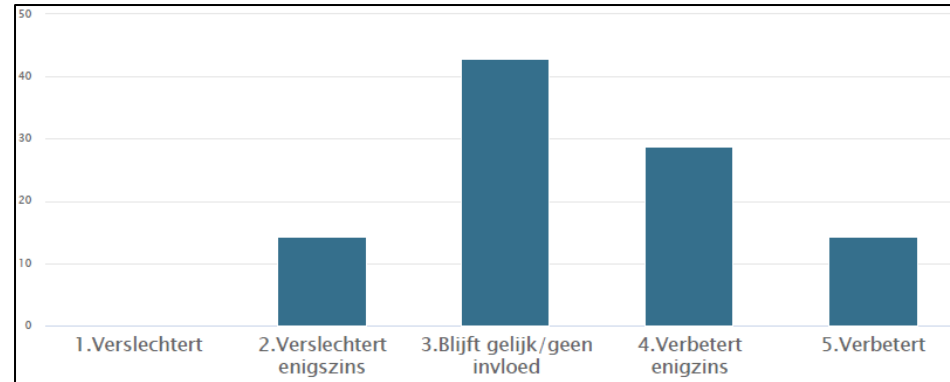

SELF-scan resultaten

Testament

› MOGELIJK EFFECT OP VEILIGHEID (SD = 0,90)

DENK AAN: PERSOONLIJKE EN MAATSCHAPPELIJKE VEILIGHEID, FYSIEKE, DIGITALE EN ERVAREN VEILIGHEID.

(Mogelijke) dreigingen:

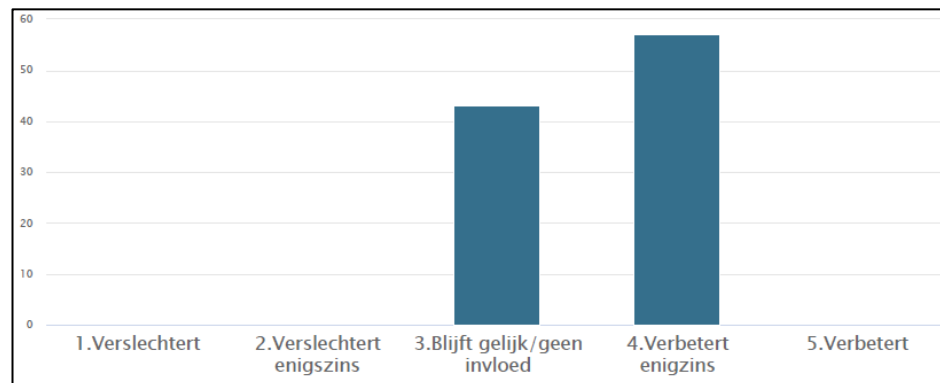
- Nog genoeg kwetsbaarheden die ook moeilijker te overzien zijn.
- Het is moeilijker opsporen wie er fraude heeft gepleegd.
- De poortwachtersrol, check van de persoon zal moeten worden uitgebreid. Wie gaat dit betalen? Hoe blokkeer je het totdat check is gedaan? Hoe ga je met schrijnende gevallen (spoed in handeling en tijd die nodig is om te checken door notaris, wat niet direct kan) om?
- Vanwege de snelheid en dat dit bij 1 persoon ligt, neemt de fraudegevoeligheid en risico op hacken van de QR-code/app toe.
- Gevaar van niet vaak checken: is de persoon nog bevoegd en wilsbekwaam. Hoe zit het met fraude door de executeur. Hoe snel kan je die credential intrekken? Wie is aansprakelijk voor dan mogelijk verdwenen gelden? Hoe zit het met de check van diegene die met mobiel credential aankomt en persoonscheck?

(Mogelijke) kansen:

- Digitalisering voorkomt overschrijffouten en gesleep met papieren.
- Door de extra controle die op dit moment in het schema staat zal het veiliger worden. Echter dit is alleen zo als de notaris op het moment van gebruik opnieuw zal worden benaderd om te kijken of die persoon nog steeds mag handelen.
- Ervaren veiligheid omdat je niet het hele document hoeft te delen.
- Hangt ervan af voor wie - over de hele keten genomen zou je kunnen zeggen dat het eventueel IETS veiliger wordt - maar veiligheid is niet het doel van de use case.

› MOGELIJK EFFECT OP ECONOMIE (SD = 0,49)

DENK AAN: WERKGELEGENHEID, INKOMEN, ECONOMISCHE GROEI.

(Mogelijke) dreigingen:

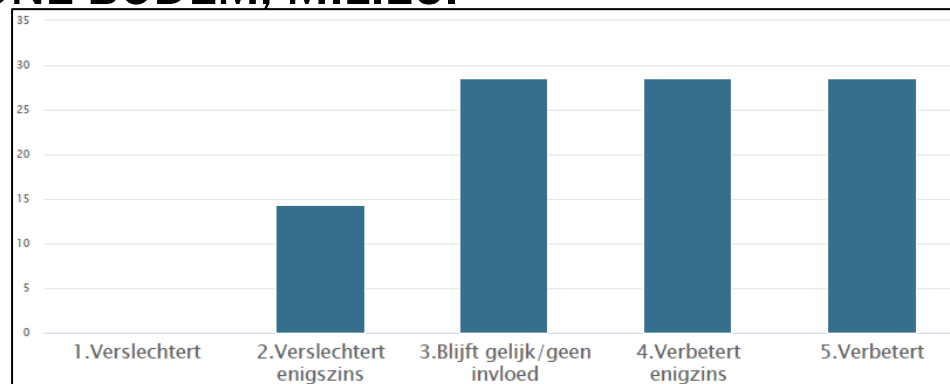
- Het voorwerk, de **investeringen** en organisatorische aanpassingen zijn **aanzienlijk**.
- Uiteindelijk betaal je hier wel aan, maar dat wordt dan omgeslagen naar alle mensen met een bankrekening of een kleiner bedrag dat je aan notariskosten betaalt. Dit **geldt pas in de situatie met een breed gebruik**.
- De innovatie is gericht op het reduceren van handmatige processen en bewerkingen en gaat daarmee **ten koste van werkgelegenheid**.
- Het **scheelt of kost banen** (FTE).
- Nieuwe ICT-systemen brengen altijd weer **nieuw werk**. Over de lange termijn **kost** automatisering wel **banen**.

(Mogelijke) kansen:

- **Efficiëntie vergroot**. Minder tijd en geld mee kwijt. Verhoogt productiviteit, dienstverlening en economische groei.
- **Snellere doorlooptijd** dus kan sneller handelen en sneller betalen.
- Geeft **meer zekerheid** dat de nota sneller voldaan kan worden.
- **Snellere afwikkeling** boedel dus sneller beschikken over de gelden dus sneller uitgeven van die gelden.
- Doorgroei naar Europees gebruik mogelijk zorgt voor **breder vertrouwen**.
- Creëert **nieuwe bedrijfskansen** (bredere afzet markt, reduceren van kosten en groei van omzetgroei).
- De banen kunnen **aan andere zaken** besteed worden (ontwikkelen, verdere innovatie, extra dienstverlening).

› MOGELIJK EFFECT OP DUURZAAMHEID (SD = 1,03)

DENK AAN: DUURZAME ENERGIE, DUURZAAM TRANSPORT, NATUUR, BIODIVERSITEIT, SCHONE LUCHT, SCHOON WATER, SCHONE BODEM, MILIEU.

(Mogelijke) dreigingen:

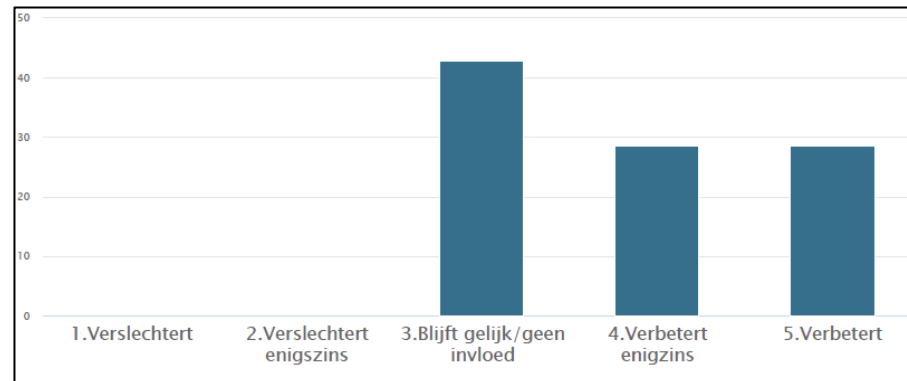
- **Meer dataopslag.**
- Elke vorm van digitalisering **kost grondstoffen en energie.**
- Het is pas echt duurzaam als de **techniek ook structureel duurzaam** kan werken en niet (te) snel legacy wordt waar mensen eigenlijk weer vanaf willen omdat het verouderd is.

(Mogelijke) kansen:

- **Minder papierwerk** (milieu), **minder energieverbruik**, **minder verplaatsingen** van mensen, etc. Minder reiskosten. Geen papieren versies die gekopieerd worden.
- **Kan niet zoekraken** dus opnieuw aanleveren van gegevens onnodig.
- **Minder tijd nodig** om te handelen.
- **Reductie van gegevensuitwisseling** zowel fysiek als digitaal is positief voor duurzaamheid maar effect is beperkt.

› MOGELIJK EFFECT OP GEZONDHEID (SD = 0,83)

DENK AAN: BESCHIKBAARHEID EN TOEGANKELIJKHEID VAN GEZONDHEIDSZORG, PERSOONLIJK/COLLECTIEF ERVAREN GEZONDHEID.

(Mogelijke) dreigingen:

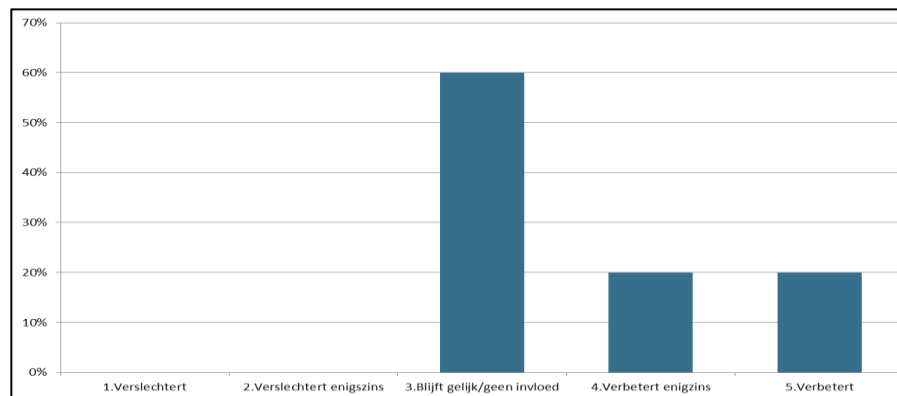
- **Minder contact met andere mensen** waardoor mensen nog meer vereenzamen.
- **Digibeten** worden nog verder weg gezet van degenen die digitaal onderlegt zijn en op die manier kunnen handelen.
- Dwingt mensen iets op wat **niet altijd als een toevoeging wordt ervaren**.
- Oplossing nodig voor mensen die de **Nederlandse taal niet machtig** zijn in de zin van begrijpen wat ze doen en waar ze machtiging voor geven.
- Aansluiting op de emotionele cyclus in het kader van het rouwproces. **Techniek kan ook heel kil zijn**, te kort door de bocht, onmenselijk dus. Zeker als dingen niet werken zoals ze behoren te werken.

(Mogelijke) kansen:

- Minder werkzaamheden nodig dus **minder werkdruk, minder stress** en druk op de erfgenamen,
- **Minder delen van onnodige gegevens** zorgt voor meer veiligheid qua gevoelservaring, regeldruk en meer vertrouwen.
- Executeur ervaart **minder stress**, omdat je nu vaak tegen diverse loketten met eigen spelregels aanloopt.
- Minder stress, **minder lang wachten, minder onzekerheden**, etc.
- Snellere afwikkeling zorgt voor **minder frustraties**.

MOGELIJK EFFECT OP INFRASTRUCTUUR (SD = 0,37)

DENK AAN: FYSIEKE INFRASTRUCTUUR EN NUTSVOORZIENINGEN, ZOALS ELEKTRICITEIT, GAS, WATER.

(Mogelijke) dreigingen:

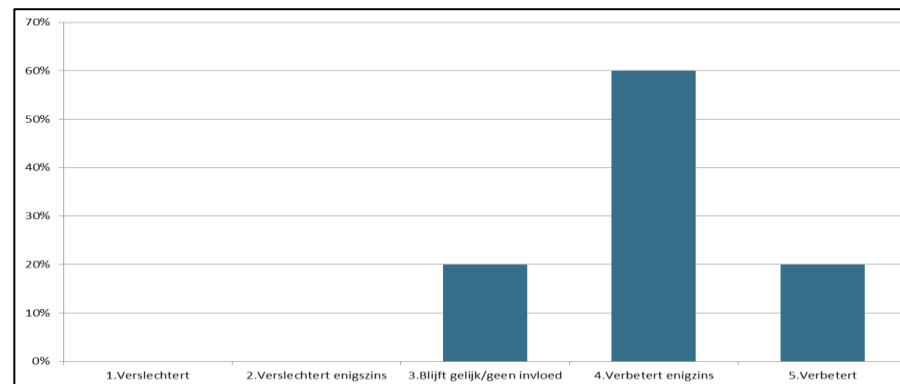
- *(geen kans en geen dreiging)* **Geen directe invloed.** Enkel een verschuiving in gebruik van beschikbare voorzieningen.
- Vraagt om een hoogwaardige digitale infrastructuur.
- **Meer gebruik van internet, elektriciteit** door gebruik mobiel en computers. Dus ook van voorzieningen om stroom op te wekken en water om die systemen te koelen.
- Infrastructuur neemt af of verslechterd in de ogen van kwetsbare doelgroepen, omdat **gebouwen en loketten sluiten** en alles digitaal wordt.

(Mogelijke) kansen:

- **Minder verplaatsingen** van mensen omdat ze niet daadwerkelijk naar een locatie toe moeten (vervuiling, tanken, weg onderhoud e.d.)
- De infra en afspraken die aangelegd worden voor deze processen **kan grotendeels hergebruikt worden**, zo lijkt nu. Mits er goed nagedacht wordt over herbruikbaarheid, standaarden en tijdloosheid.

› MOGELIJK EFFECT OP PARTICIPATIE (SD = 0,94)

DENK AAN: SOCIALE COHESIE, BURGERSCHAP, DEMOCRATISCHE, POLITIEKE EN BESTUURLIJKE PARTICIPATIE.

(Mogelijke) dreigingen:

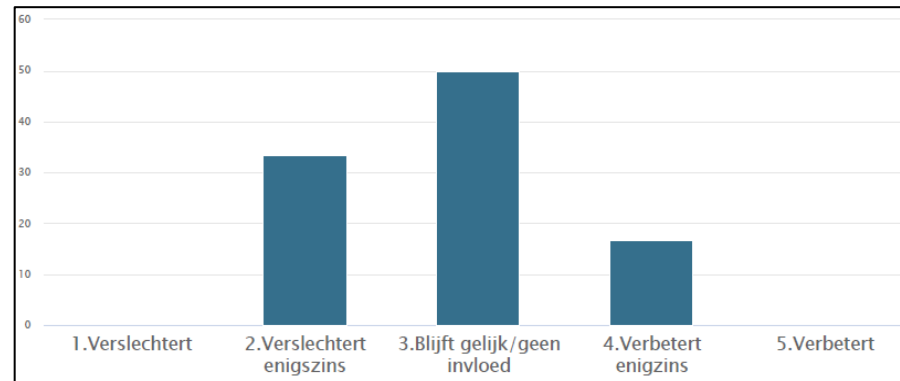
- Negatief effect op het betrokken voelen bij de samenleving door **minder contact en alles op afstand** en digitaal regelen, sommige mensen zijn niet digitaal onderlegt, die voelen zich gedwongen dit te zijn, kunnen niet aanhaken.
- **Beperkend effect op onderling contact** door verdere digitalisering en afhandeling op afstand door deze innovatie. Zeker in combinatie met life events als in deze use-case een aandachtspunt.
- Het kan ook een gedrocht worden dat technisch werkt maar **praktisch onbruikbaar is**.

(Mogelijke) kansen:

- **Minder regeldruk**, zelf controle over welke gegevens men wil delen, betrokken bij bestuurlijke processen.
- **Mensen voelen zich gehoord** en gezien in bureaucratische zaken waar ze nu tegenaan lopen in een emotionele periode.
- Als het een open systeem is, dan is het een **open ecosysteem waar anderen op door kunnen ontwikkelen**, op kunnen aansluiten, hergebruiken, etc. De vraag is alleen hoe "open" en transparant de oplossing is. Is het open source bijvoorbeeld?
- Door SSI in te zetten hoop je in de keten betere en meer doelgerichte databestanden te hebben waar nodig - **mensen worden hier veel actiever bij betrokken** (wat er met hun data of dat van hun naasten kan en mag gebeuren).
- Dat het systeem zeer **gebruiksvriendelijk wordt gemaakt** zodat ook laag geschoolden er mee uit de voeten kunnen. Dat is dus een belangrijke uitdaging voor de ontwikkelaar.

› MOGELIJK EFFECT OP SOLIDARITEIT (SD = 0,69)

DENK AAN: COLLECTIEVE ONDERHANDELINGEN, COHESIE IN DE SAMENLEVING.

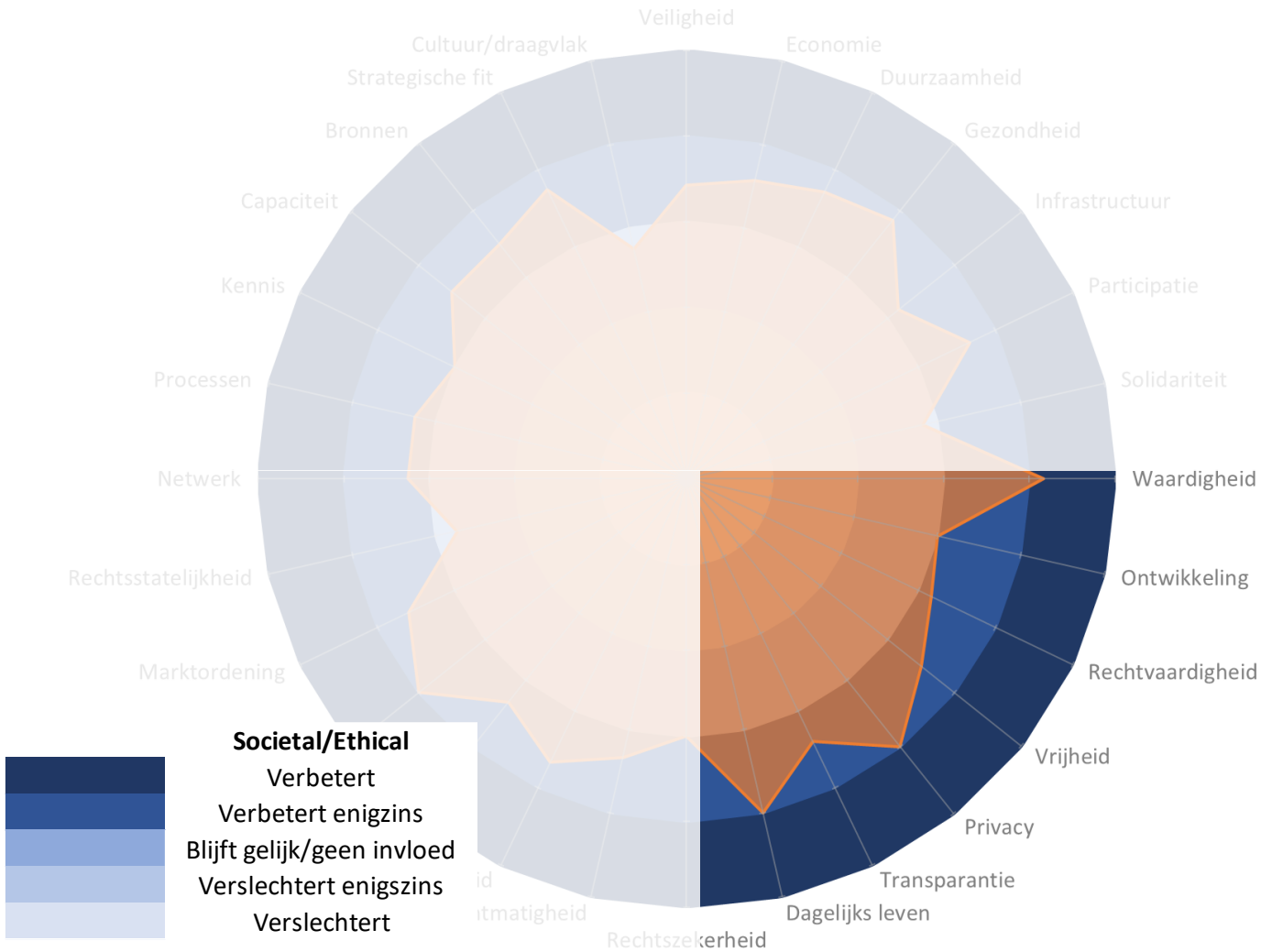
(Mogelijke) dreigingen:

- (geen kans en geen dreiging) **Niet direct een effect** in de use case. Het is vooral een proces tool. Hoop is dat deze de participatie ondersteunt.
- De vraag is wel of **iedereen even goed mee kan komen** in deze ontwikkeling. Je ziet nu al dat bankieren best makkelijk wordt, maar dat er kwetsbare groepen zijn, zoals ouderen, waar ook veel misbruik van wordt gemaakt omdat ze een makkelijke prooi lijken.
- **Digibeeet kan niet aanhaken**, plaats alles op afstand en geen menselijk contact meer, taal-technisch onderlegt zijn anders kun je niet meedoen
- **Beperkend effect op onderling contact** door verdere digitalisering en afhandeling op afstand door deze innovatie. Zeker in combinatie met life events als in deze use-case een aandachtspunt

(Mogelijke) kansen:

- Sneller schakelen tussen ambtelijke instanties en aanleveren van de juiste gegevens waardoor deze **ambtelijke instanties dichter bij de mensen komen**.
- Levert meer controle op over welke gegevens men deelt en daardoor **meer betrokken voelen bij** en meer controle over.
- **Beperken van regeldruk**.
- Als het een open en transparant systeem is, kan **iedereen controleren of de zaken eerlijk gaan**. Net als blockchain technologie zouden toezichhoudende instanties in de 'ledger' kunnen controleren dat iedereen rechtmatig behandeld is.

USE CASE 2: SSI VERKLARING VAN EXECUTELE ETHICAL

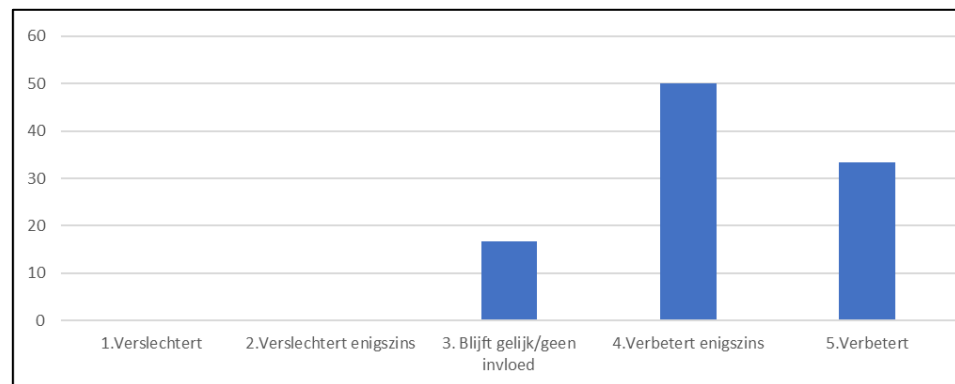

SELF-scan resultaten

› MOGELIJK EFFECT OP WAARDIGHEID (SD = 0,70)

DENK AAN: MENSELIJKE WAARDIGHEID, MENS ALS INDIVIDU.

(Mogelijke) dreigingen:

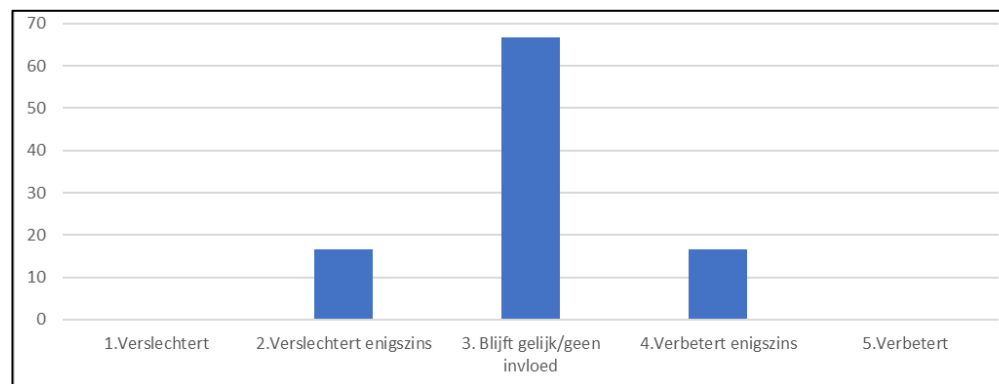
- Een overlijden wordt een 'geval', een QR code. Het **verliest daardoor waardigheid**.

(Mogelijke) kansen:

- Meer **autonomie**, meer zelfsturend en minder afhankelijk
- Betrokkene wordt door deze vorm van inrichting **niet keer op keer geconfronteerd** met een langslappend proces om aan te tonen dat iemand is overleden en dat bijvoorbeeld betrokkene de bevoegdheid heeft om de nalatenschap af te wikkelen.
- Nabestaanden zijn **minder energie kwijt aan en/of confrontatie met langslappende, repeterende processen**
- Mens als individu krijgt **meer zelf de controle** over eigen identiteit
- Mits goed toegepast kan dit **het digitale 'afterlife' een stuk beter en waardiger** maken
- Kan het proces van de afwikkeling van nalatenschap **makkelijker en sneller** maken voor nabestaanden
- Erfgenaam hoeft niet langs verschillende organisaties, **kan volstaan met 1 claim**.

› MOGELIJK EFFECT OP ONTWIKKELING (SD = 0,64)

DENK AAN: MENSELIJKE ONTWIKKELING, ONDERWIJS, VAARDIGHEDEN.

(Mogelijke) dreigingen:

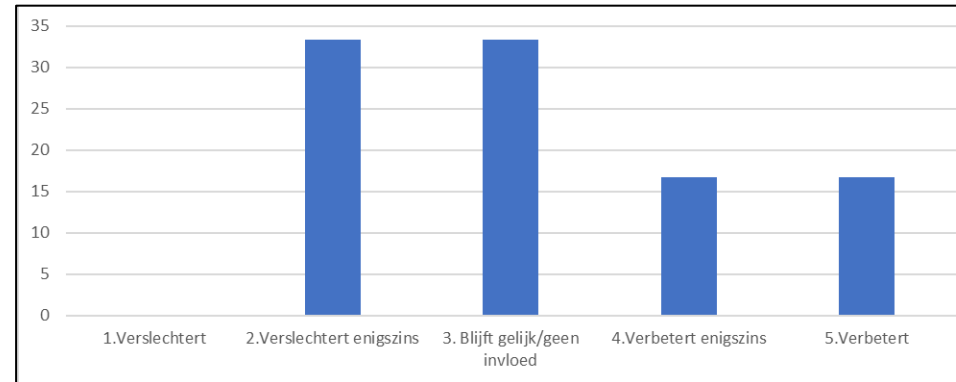
- **Leerproces** voor personen die niet digitaal vaardig zijn
- **Minder controle** via deskundigen
- Digitaal gemak kan zorgen voor **verlies van kennis** van zaken
- Gebruiker heeft **weinig inzicht** in hoe het systeem werkt
- Verslechtering voor **digibeten**
- Alle administratieve stappen die nu worden gebruikt, zullen minder nodig zijn.

(Mogelijke) kansen:

- Dit soort ontwikkelingen kunnen ervoor zorgen dat personen (gedwongen) **digitaal vaardiger** worden. Het is wel van belang te blijven letten op voldoende begeleiding e.d. hierin.
- **Mensen besparen tijd** door deze ontwikkeling, waardoor zij zich, wanneer zij digitaal vaardig genoeg zijn, kunnen richten op andere dingen om zichzelf te ontwikkelen of vrijetijdsbesteding.
- De inzet van nieuwe technologie zal **bijdragen aan het onderwijs** in die zin dat betrokkene zal moeten worden getraind om vaardigheden aan te leren.
- Fijn als zo'n systeem 'dom werk' waar je niets van leert uit handen kan nemen.

› MOGELIJK EFFECT OP RECHTVAARDIGHEID (SD = 1,18)

DENK AAN: GELIJKE BEHANDELING, NON-DISCRIMINATIE (O.B.V.: GENDER, LEEFTIJD, ETHISCHE ACHTERGROND, CULTUUR, GODSDIENST, TAAL, HANDICAP) EN INSLUITING EN UITSLUITING VAN BEPAALDE GROEPEN.

(Mogelijke) dreigingen:

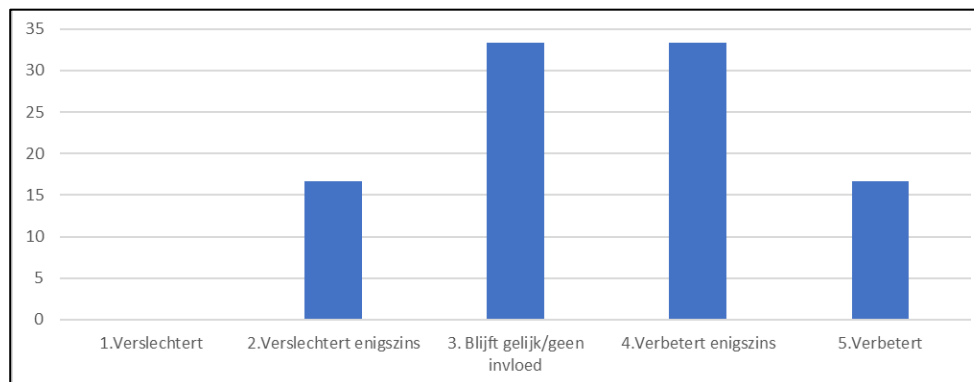
- (geen kans of dreiging) dit is afhankelijk van de uitvoering / welk type data er nodig is en of SSI helpt in het daadwerkelijk vergroten van het digitale mandaat van de nabestaanden
- Mensen met kennis krijgen **meer macht**
- **Onbedoeld onrechtvaardige situaties** omdat bij bepaalde groepen bv vaker data niet precies klopt (procedural fairness)
- Onrechtvaardig voor **digibeten** en mensen met mindere digitale vaardigheden

(Mogelijke) kansen:

- Selecte datadeling voor casus kan **bias** op eigenschappen **voorkomen** omdat de gegevens niet bekend zijn.
- Drempel voor **goede afwikkeling** van overlijden wordt verlaagd. Handmatig contact zoeken bij diverse organisaties kost veel tijd als je taal niet machtig bent en zal omdat het proces meer geautomatiseerd kunnen leiden tot **minder bias**
- **Minder** intensieve **hulp** nodig voor bv mensen met een (geestelijke) handicap
- **Slechts de informatie wordt weggegeven die nodig is** voor de casus en niet meer dan dat. Hierdoor wordt (on)bewust ongewenst gedrag dat anders zou ontstaan bij wetenschap van deze eigenschappen, wellicht meer voorkomen. Ook wordt het wellicht lastiger om algoritmes 'vrij te laten' in processen, aangezien bepaalde gegevens gewoon niet bekend worden.

› MOGELIJK EFFECT OP VRIJHEID (SD = 1,03)

DENK AAN: VRIJHEID VAN... (NEGATIEVE VRIJHEID) EN VRIJHEID TOT... (POSITIEVE VRIJHEID), AUTONOMIE EN BIJVOORBEELD VRIJHEID VAN GODSDIENST, MENINGSUITING, PERS, VERENIGING EN VERGADERING.

(Mogelijke) dreigingen:

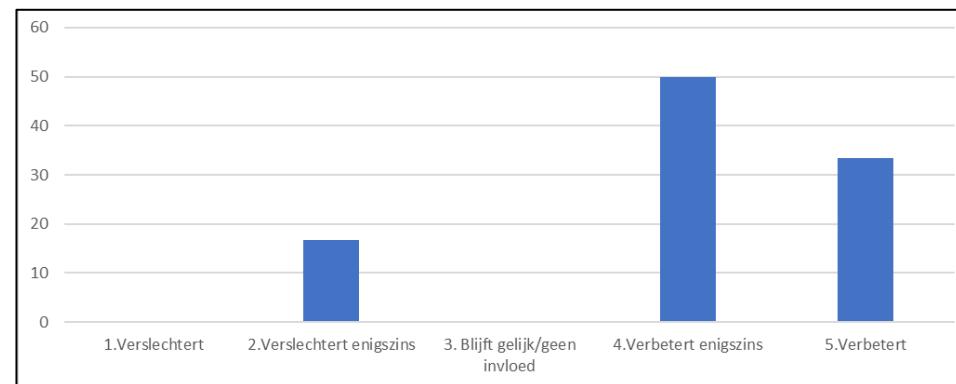
- (geen kans of dreiging) zie niet direct hoe dat ingrijpt
- **Onzekerheid** voor minder hoog opgeleiden
- Vaak zorgt zo'n systeem voor iets meer vrijheid bij groep A, en (onbedoeld) voor minder vrijheid voor groep B; de hoeveelheid vrijheid neemt dan toch effectief af.
- **Minder vrijheid voor groep met minder digitale vaardigheden**

(Mogelijke) kansen:

- Meer **bewegingsvrijheid** doordat je zaken sneller en zelfstandiger kunt regelen, zonder dat je gehinderd kan worden door personen die deze processen anders zouden moeten 'regelen' voor je.
- Vrijheid voor hoger opgeleiden
- Meer **autonomie** doordat handelingen transparanter en minder intensief zijn
- **Risico op discriminatie/vrijheidsbeperkingen** in de gewenste dienstverlening **kan afnemen**
- Agency: Je bepaalt zelf wie welke info krijgt

› MOGELIJK EFFECT OP PRIVACY (SD = 0,99)

DENK AAN: EERBIEDIGING VAN PRIVÉLEVEN, FAMILIE- EN GEZINSLEVEN, BESCHERMING VAN PERSOONSgegevens.

(Mogelijke) dreigingen:

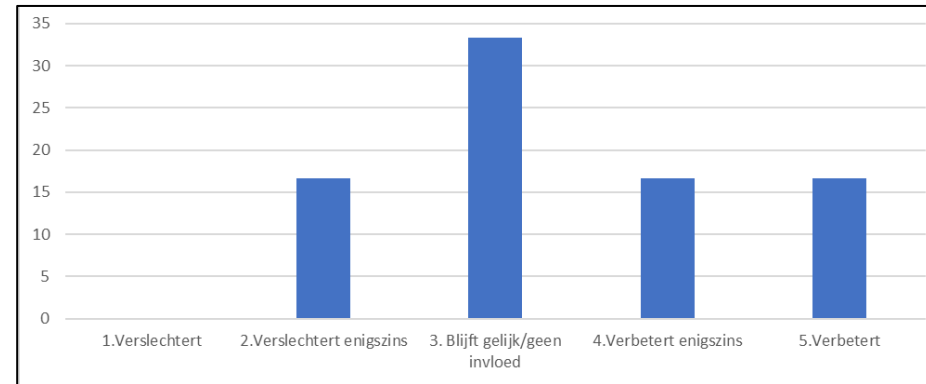
- Gegevens kunnen door hacks of virussen **in verkeerde handen** komen
- **Interessant doelwit** door gegevens van veel mensen op één plek.
- **Minder controle**
- **Controle en waakzaamheid** komt **steeds meer bij de burger** te liggen

(Mogelijke) kansen:

- **Bescherming persoonsgegevens:** alleen gegevens die nodig zijn worden gedeeld en betrokkene hoeft minder documenten over te leggen
- Slechts de gegevens die nodig zijn voor de gestelde vraag, worden in een bepaalde vorm weggegeven
- Betrokkene hoeft **minder documenten over te leggen** door de inzet van Zero Knowledge Proof.
- **Minder ogen** die meekijken

› MOGELIJK EFFECT OP TRANSPARANTIE (SD = 0,84)

DENK AAN: BEGRIJPELIJKHEID, UITLEGBAARHEID, VERANTWOORDING, ZINVOLLE MENSELIJKE ZEGGENSCHAP.

(Mogelijke) dreigingen:

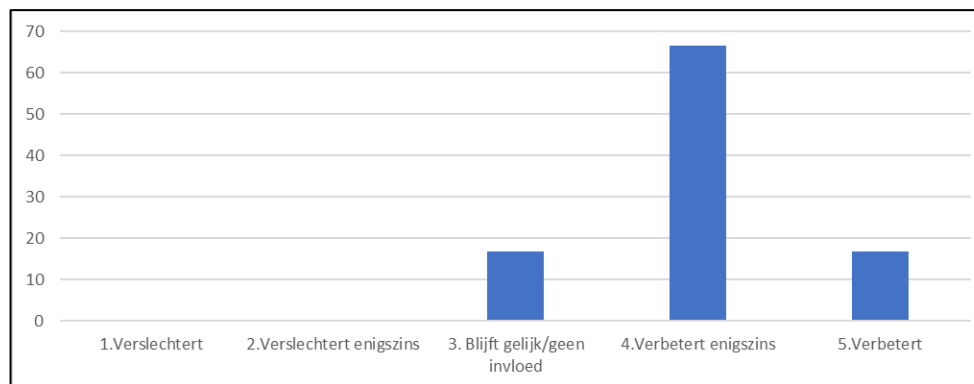
- (Geen dreiging of kans) SSI is nog te ambigu om daar een uitspraak over te doen: controle over persoonsgegevens leidt geenszins vanzelf tot zinvol zeggenschap of begrijpelijkheid
- **Veel contacten** mogelijk **alleen digitaal**, waardoor fysieke aanspreekpunten kunnen gaan verdwijnen. Kan leiden tot minder controle en zeggenschap voor de individuele burger
- Voor bepaalde processen blijven altijd ook nog andere personen nodig die dus hun invloed op dat proces kunnen uitoefenen
- QR code voor ja/nee **minder inzichtelijk** dan een stapel papieren met correcte informatie

(Mogelijke) kansen:

- Sneller een **compleet inzicht** over hun eigen digitale identiteit en welke eigenschappen/bevoegdheden hieraan gekoppeld zijn. Dit schept ook meer verantwoording en zeggenschap voor de individuele burger.
- Meer **inzichtelijkheid** in bevoegdheden door openbaarmaking
- door de inzet van deze technologie en minder menselijke handeling zal dit vermoedelijk ook leiden tot meer transparantie.

› MOGELIJK EFFECT OP HET DAGELIJKS LEVEN (SD = 0,64)

DENK AAN: EEN ZINVOL LEVEN EN LEVEN MET VOLDOENING.

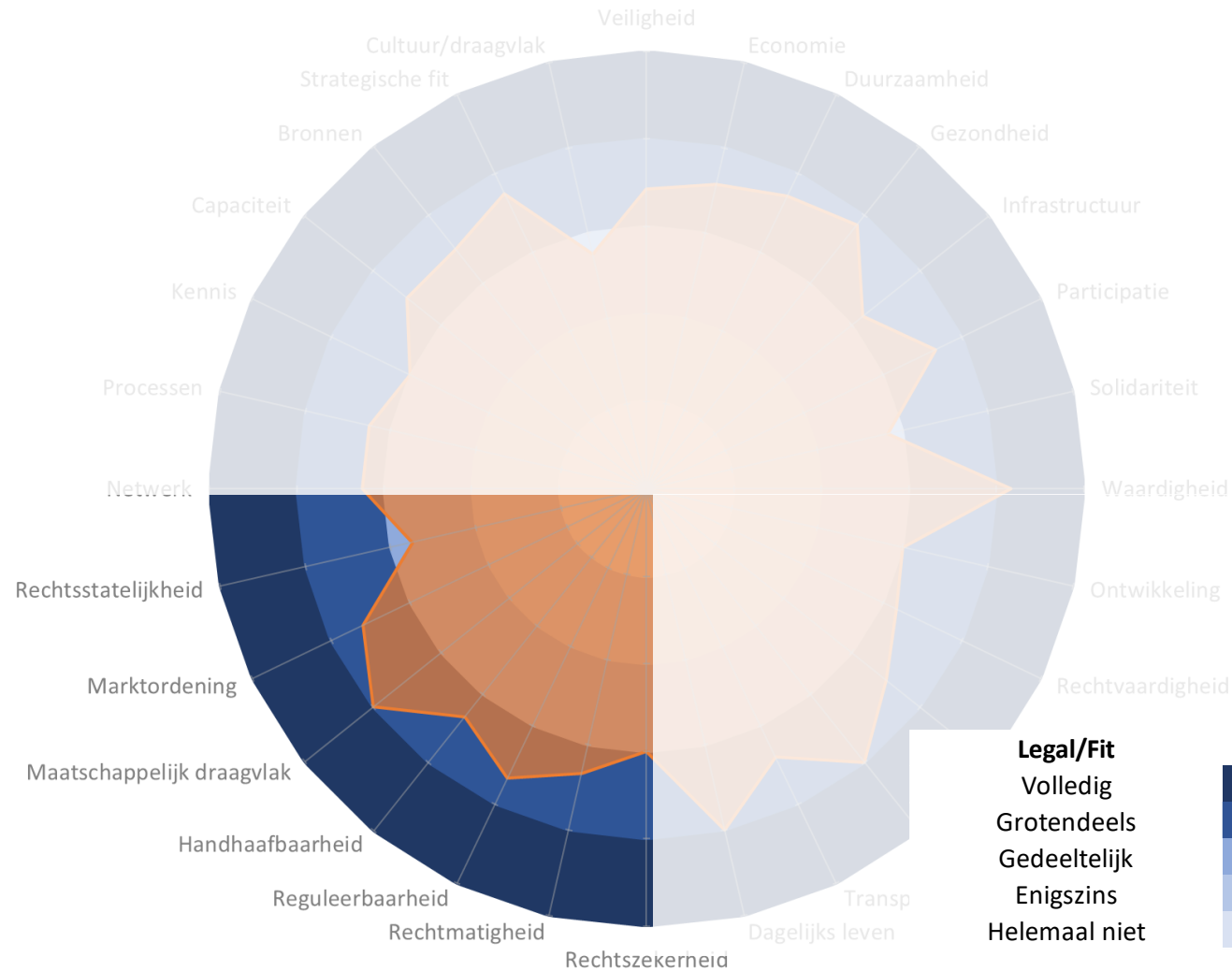
(Mogelijke) dreigingen:

- **Minder voldoening/zin** door vluchtiger en digitaal contact
- Alles wordt wel steeds meer vluchtig en digitaal qua menselijk contact. Dit kan er ook toe leiden dat mensen hun bestaan als **minder zinvol of voldoening** gevend zien. De behoefte aan fysiek contact blijft bestaan.

(Mogelijke) kansen:

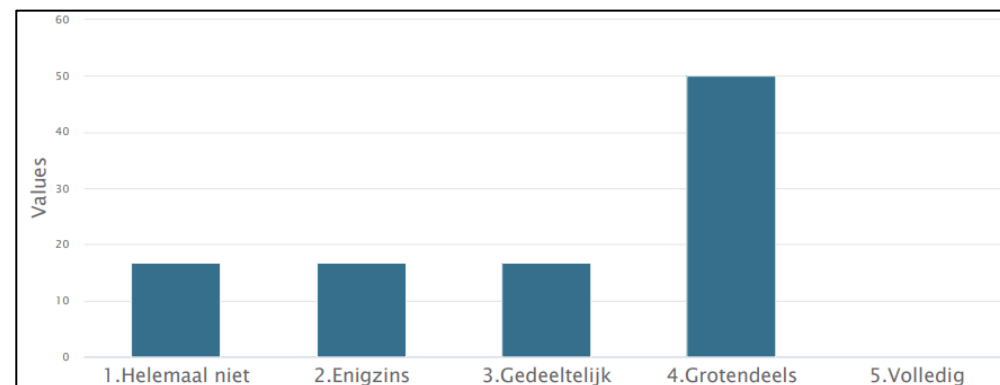
- **Bespaarde tijd** kan aan andere zinvolle/voldoening gevende dingen worden besteed
- **Geen wachttijden** meer
- Positief effect op dagelijks leven doordat gehele proces voor nabestaanden **simpeler en dragelijker** wordt.
- Als zo'n systeem vlekkeloos en prettig zou werken, dan zou het **winst opleveren** in de zin van minder tijd, minder gedoe.
- Erfgenamen kunnen **sneller en gemakkelijker** aantonen welke claims zij hebben.
- Afwikkeling van overlijden wordt toch als enorm belastend ervaren. Door deze last te beperken **zal een overlijden minder zwaar kunnen worden afgewikkeld** en heeft dit een positief effect op het dagelijks leven.

USE CASE 2: SSI VERKLARING VAN EXECUTELE LEGAL

› MOGELIJK EFFECT OP RECHTSZEKERHEID (SD = 0,83)

DENK AAN: DUIDELIJK JURIDISCH KADER TEN AANZIEN VAN DE TECHNOLOGIE.

(Mogelijke) zwakten:

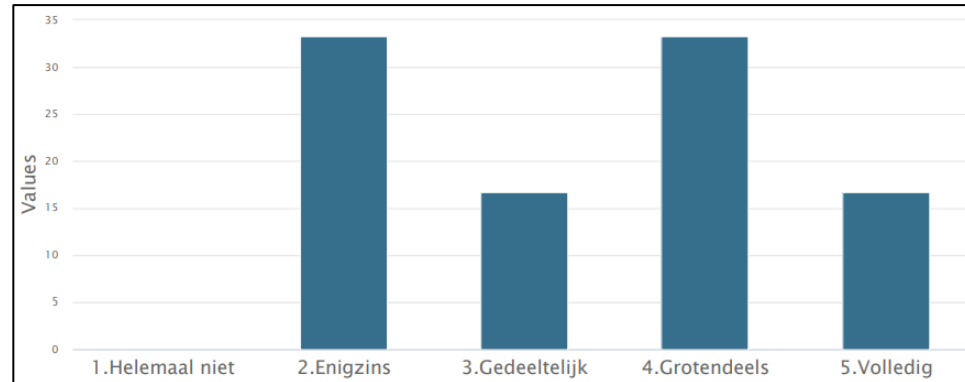
- De technologie hiervoor is **nog in het geheel niet gereguleerd**.
- Volgens mij vraagt **wetgeving nu om fysieke documenten**.

(Mogelijke) sterkten:

- **Juridisch zijn er weinig belemmeringen**. In feite geef je nu digitaal door wat op papier al beschikbaar is.
- Er is inmiddels een **mooi voorbereidende start gemaakt met digitalisering**: digitale handtekeningen, digitale contracten, de digitale akte die aanstaande is, de invoering van eIDAS-verordening.
- Het **juridisch kader lijkt niet wezenlijk anders** dan de huidige processen zonder SSI en ZKPs.
- De eIDAS verordening (910/2014) betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt regelt de vereisten die gesteld worden aan een elektronische handtekening. **De voorgestelde aanpak van de use case lijkt aan de in eIDAS aangegeven vereisten voor een gecertificeerde geavanceerde digitale handtekening (art. 26 eIDAS) te voldoen.**

› MOGELIJK EFFECT OP RECHTMATIGHEID (SD = 0,71)

DENK AAN: TOEPASSING VAN DE TECHNOLOGIE IN LIJN MET VIGERENDE WETTEN EN BEGINSELEN TOEGEPAST (NU OF IN DE TOEKOMST).

(Mogelijke) zwakten:

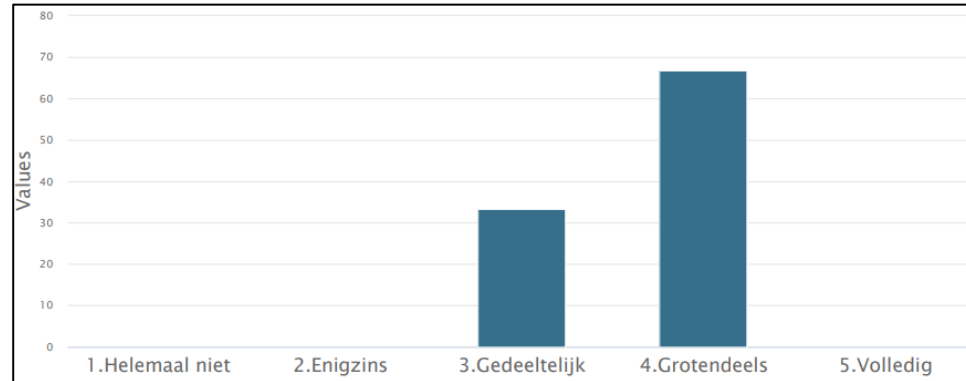
- De wet geeft nu bescherming aan de instantie die afgaat op de notariële verklaring van erfrecht. Dit ligt weliswaar aan de basis van de de PET-technologie (de QR-code wordt afgegeven gebruikmakend van de gegevens en de conclusie van de verklaring van erfrecht) maar het blijft iets anders. Gebruikende instanties zouden uit risicomangement aspecten de vraag kunnen stellen of **afgaan op zo'n QR-code dezelfde bescherming biedt als afgaan op de verklaring van erfrecht zelf**.
- Volgens mij vraag wetgeving nu om **fysieke documenten**.

(Mogelijke) sterkten:

- De gegevens die eerst per papier werden aangeleverd, worden nu digitaal aangeleverd. Ik denk zelfs dat dit **beter toepassing geeft van de AVG, omdat je niet onnodig gegevens deelt met anderen**.
- Een aantal wetwijzigingen met t oog op de digitale ontwikkelingen is in de maak en sluit aan bij deze use case.
- Het huidige proces zonder PET is rechtmatig **en dit proces bereikt op efficiëntere wijze hetzelfde**. Aandachtspunt is de "real-time" verificatie die gedaan wordt door de notaris of een credential nog geldig is.
- De notarissen zijn zelf bezig met de ontwikkeling en implementatie van NotarisID. Deze tool is voorbereid op eIDAS en WDO. Maar WDO is aangehouden in de Eerste Kamer. De verwachte aanscherping op het gebied van Privacy by Design zou geen aanvullende maatregelen van NotarisID hoeven vragen maar dat is op dit moment niet voor 100% duidelijk. Daarnaast is nog niet duidelijk of de gevraagde attributen rechtmatig in de tool kunnen worden ingelezen.

› MOGELIJK EFFECT OP REGULEERBAARHEID (SD = 0,71)

DENK AAN: JURIDISCHE INVLOED VAN DE NEDERLANDSE OVERHEID OM DE TECHNOLOGIE TE REGULEREN.

(Mogelijke) zwakten:

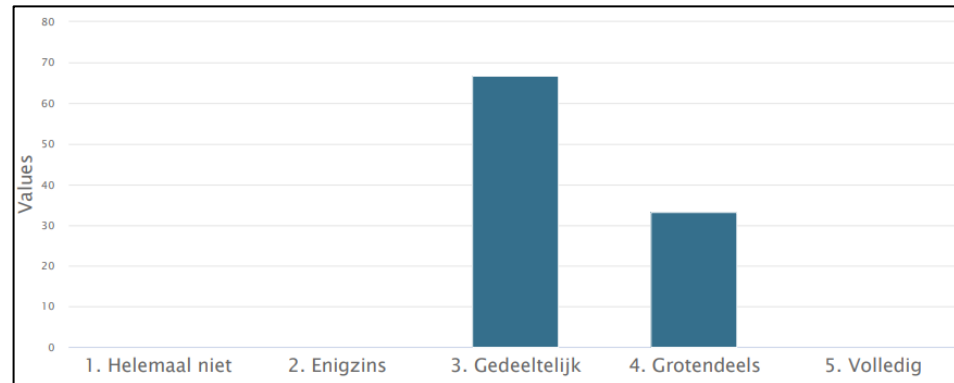
- Men heeft tegenwoordig meer te maken met **buitenlandse instanties**. Denk aan de digitale nalatenschap maar ook aan buitenlands bezit (het vakantiehuis en de bankrekening in het buitenland).
- Op dit moment is er een intensief proces waarbij verklaring van arts omgezet wordt naar Akte van Overlijden door gemeente, etc. **Mogelijk moet er iets in dit proces verandert worden voor deze PET toepassing.**

(Mogelijke) sterkten:

- De Nederlandse overheid kan het gebruik van de PET-technologie binnen Nederland regelen. Dat zal in de praktijk **voorzien in een groot deel van de behoefte** maar niet in alle.
- **De vraag is of bestaande regulering dit niet al voldoende waarborgt.** De gebruiker blijft owner van zijn gegevens en kan zelf bepalen of hier gebruik van gemaakt wordt of niet.
- De Nederlandse overheid heeft met de implementatie van eIDAS een **duidelijk wettelijk instrument** om de ontwikkeling van een digitale ABC-gebaseerde identificatie instrument op de juiste wijze van een wettelijke context te voorzien.

› MOGELIJK EFFECT OP HANDHAAFBAARHEID (SD = 0,83)

DENK AAN: HANDHAVING DOOR DE NEDERLANDSE OVERHEID VAN DE NALEVING VAN WET- EN REGELGEVING TEN AANZIEN VAN DE TECHNOLOGIE.

(Mogelijke) zwakten:

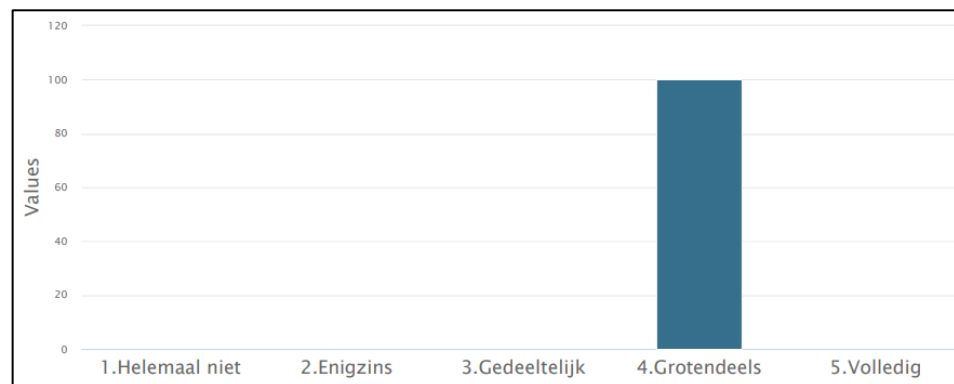
- Er is voor zover ik weet **nog geen regelgeving** dus kan ik niets zeggen over de handhaafbaarheid daarvan.
- De vraag is **waar wordt toezicht op gehouden?** Ik denk dat er met name toezicht moet zijn op het voorkomen van manipulatie van gegevens en uitwisseling zonder toestemming. Voor zover ik nu kan beoordelen zit er geen AI in.

(Mogelijke) sterkten:

- **Zodra het in de wet is opgenomen, is het handhaafbaar.** Omdat er een notaris bij betrokken is, wordt de rechtszekerheid geborgd.
- Zowel eIDAS als de WDO stellen voorwaarden rond de uitgifte van digitale certificaten en daaraan gekoppelde handtekeningen. **De verplichting om geregistreerde certificaten ieder jaar opnieuw aan te moeten vragen biedt een mogelijkheid tot controle op naleving** van de verplichtingen behorende bij de verleende certificaten. De beroepsgroep KNB mag ook geacht worden zelf controle uit te oefenen op een correct gebruik van digitale handtekeningen binnen het notariaat. Deze vorm van zelftoezicht moet als aanvullend op de wettelijke taak van de overheid worden gezien.

MOGELIJK EFFECT OP MAATSCHAPPELIJK DRAAGVLAK (SD = 0,83)

DENK AAN: DRAAGVLAK VOOR (BESTAANDE) WET- EN REGELGEVING TEN AANZIEN VAN DE TECHNOLOGIE.

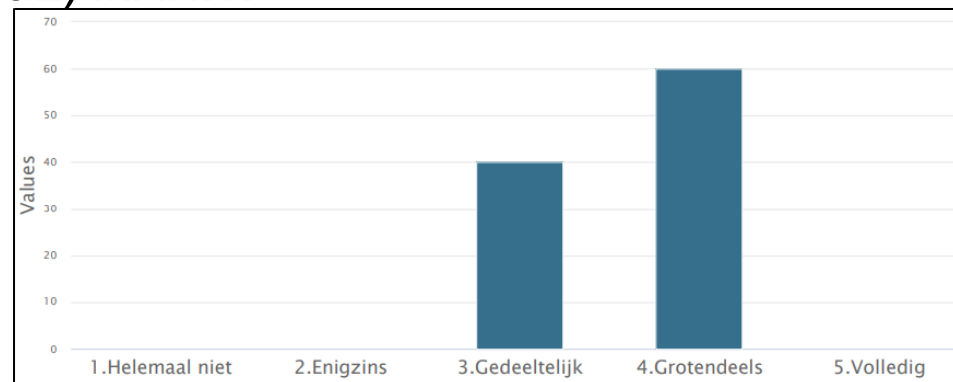
(Mogelijke) zwakten:

(Mogelijke) sterkten:

- Ik denk dat hier **veel draagvlak voor is**, het is **gebruiksvriendelijk en bespaart mensen een hoop administratieve rompslomp**. Ook de wens om veel meer digitaal waterproof aan te kunnen leveren is aanwezig, zeker bij de generatie onder de 60 (ruim genomen, zonder de digitale 60plusser te discrimineren).
- Het lijkt mij leiden tot een **enorme win win**. De huidige werkwijze is voor alle betrokken een crime. Ministerie, banken, notarissen en vooral nabestaanden zullen deze vernieuwingen (willen) steunen.
- Er is **heel duidelijk maatschappelijk draagvlak voor de mogelijkheid van een vereenvoudigde en rechtmatige procedure voor het vaststellen van een identiteit en het koppelen van bevoegdheden aan deze identiteit**. Daarmee zal er zonder meer ook draagvlak zijn voor de noodzakelijke wettelijke kaders ten behoeve van deze identificatie en machtigingsmogelijkheden. Het feit dat hier door de Eerste Kamer aanvullende eisen aan gesteld gaan worden voor wat betreft de bescherming van de privacy zal het draagvlak naar verwachting verder versterken.

› MOGELIJK EFFECT OP MARKTORDENING (SD = 0,00)

DENK AAN: REGULERING VOORKOMT VERSTORING VAN DE (OORSPRONKELIJKE EN/OF POTENTIELE, TOEKOMSTIGE) MARKT

(Mogelijke) zwakten:

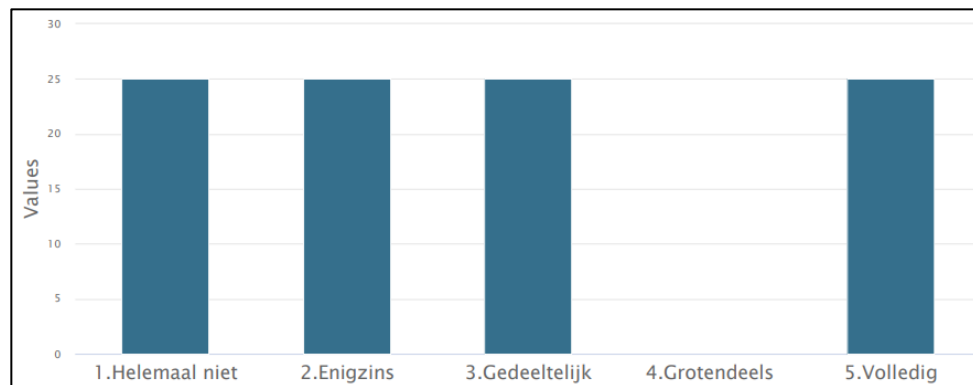
- De PET technologie kan disruptieve effecten hebben in hoe banken en notarissen **samenwerken**. Echter zou dit niet direct leiden tot een verstoring van de markt.

(Mogelijke) sterkten:

- Nu heeft iedere instantie eigen beleid over wat er nodig is om iemand te aanvaarden als bevoegd (om over - een deel van - de nalatenschap te beschikken). **Als er wetgeving zou komen die zo'n QR-code zou mogelijk maken, dan blijft er minder ruimte voor dat eigen beleid.** Hoewel dat beleid (kennelijk) wordt gezien als een van de instrumenten voor marktpositionering, lijkt me vanuit het perspectief van de consument een goede zaak dat er meer eenduidigheid komt. Hoe op een overlijden wordt gereageerd door een instantie is weliswaar onderdeel van de dienstverlening maar vanwege het incidentele karakter ervan niet van overwegende invloed op het maken van een keuze door de consument.
- Ik verwacht hier geen belemmeringen, omdat het juist **het vereenvoudigen van een bestaand proces is**.
- Zal voor alle betrokkenen tot **een verlaging van de werkdruk** leiden. Deze efficiency slag zal m.i. niet disruptief uitpakken

› MOGELIJK EFFECT OP RECHTSSTATELIJKHEID (SD = 1,10)

DENK AAN: JURIDISCHE BEVOEGDHEID VAN DE OVERHEID OM DE TECHNOLOGIE ZELF IN TE ZETTEN.

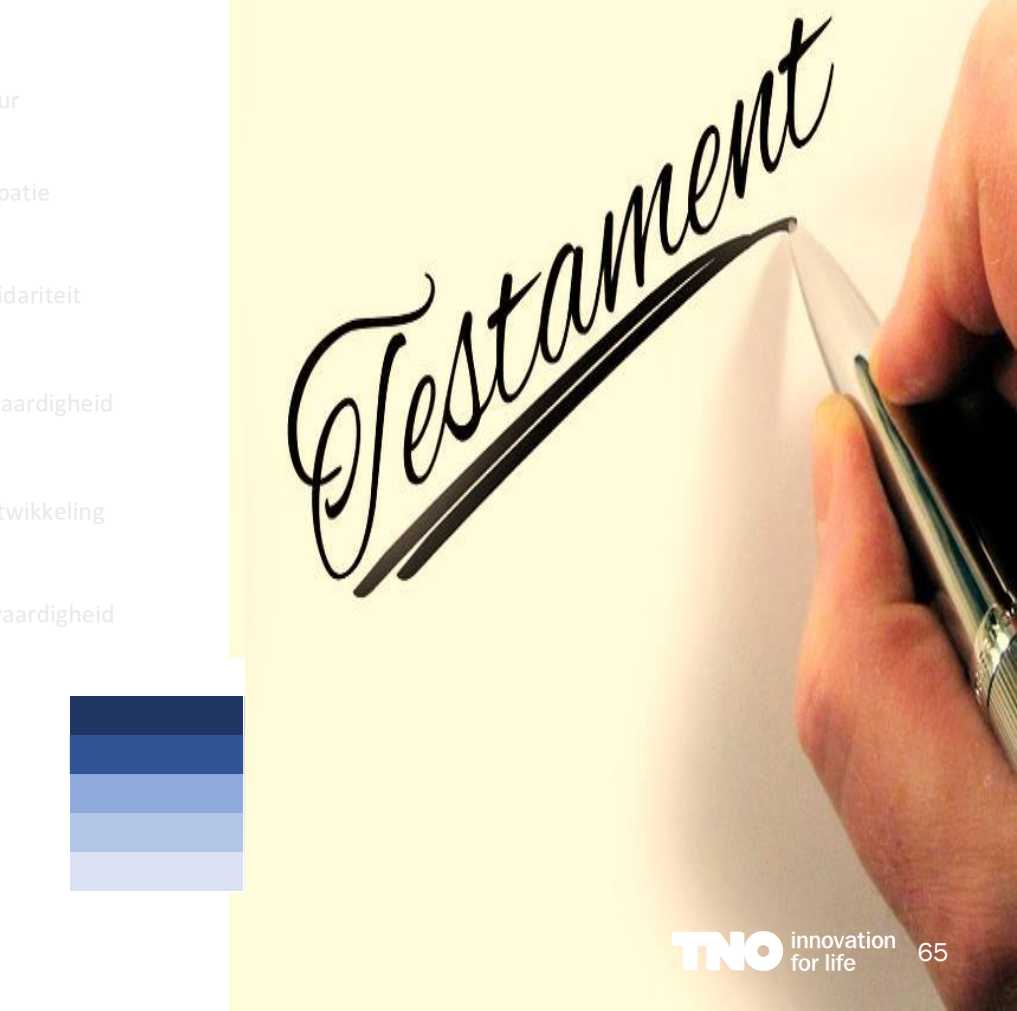
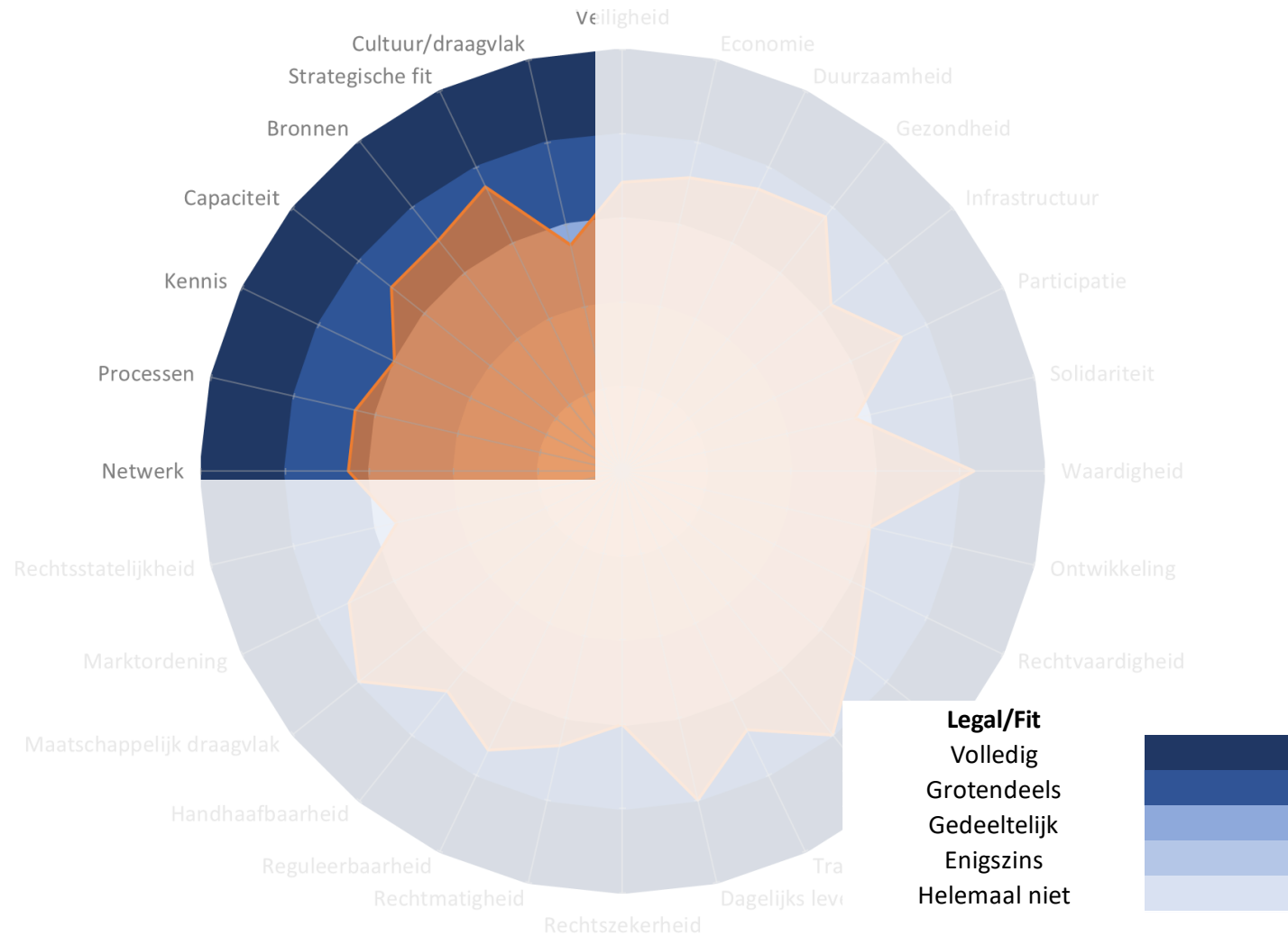
(Mogelijke) zwakten:

- De enige die de verklaring af kan geven is de notaris. Natuurlijk kan de overheid de tool zelf ontwikkelen voor andere toepassingen zoals: toon aan dat je een btw nummer hebt, maar dat **kan niet voor deze verklaring**.
- Er is m.i. nog **geen regelgeving** ter zake.
- De overheid (bijv. gemeente) zou mogelijk mee kunnen werken met deze technologie in het proces rondom de Akte van Overlijden. Hun **bevoegdheid binnen de casus zoals nu gedefinieerd lijkt me niet van toepassing**.

(Mogelijke) sterkten:

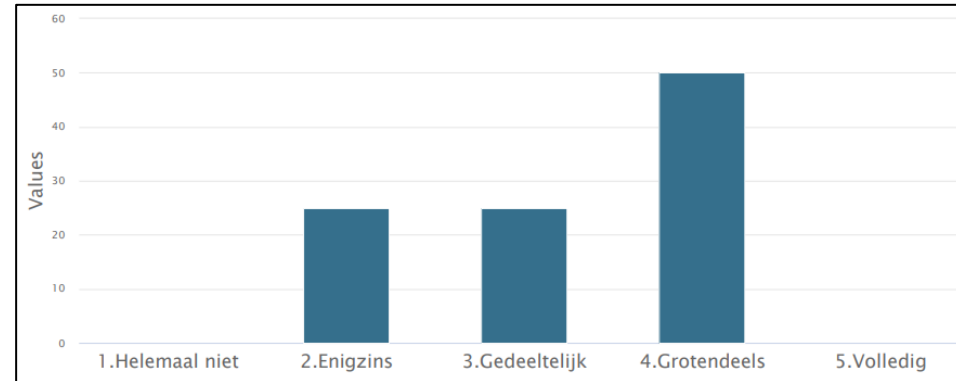
- Ik denk dat ook vooral duidelijk moet zijn dat het vertrouwen op de verklaring van de notaris ook betekent dat je als derden (zoals de overheid) iemand hebt die je kunt aanspreken als de verklaring niet juist blijkt te zijn. Dat **geeft veel vertrouwen voor derden**.
- Vanuit eIDAS en WDO zijn aan de overheid wettelijke taken opgedragen ten aanzien van **de ontwikkeling van nieuwe diensten zoals hier voorzien**.

USE CASE 2: SSI VERKLARING VAN EXECUTELE FIT

› MOGELIJK EFFECT OP NETWERK

DENK AAN: ORGANISATIE IS ONDERDEEL VAN EEN VOLLEDIG NETWERK VAN EXPERTS EN BETROKKENEN OP HET THEMA IN HET BEDRIJFSLEVEN, WETENSCHAP, INTERNATIONALE COMMUNITY EN INTERN INTERDEPARTEMENTAAL.

(Mogelijke) zwakten:

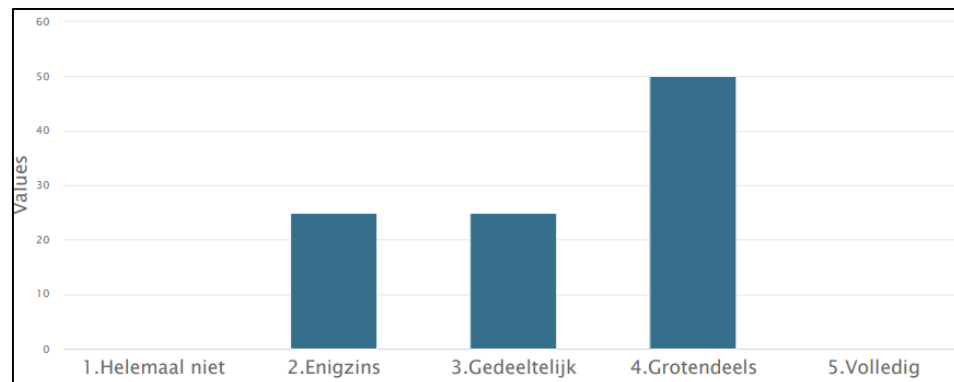
- Mogelijke verbetering zit in het **bedrijfsleven**: om mee af te stemmen hoe de credential voor hen zou kunnen werken en eruit moet komen te zien.
- De **(inter)nationale community** rondom deze ontwikkelingen om het hele SSI-gebeuren verder mee door te ontwikkelen op nationaal en Europees niveau.
- Binnen de beroepsgroep zijn er **leden die digitalisering (nog) niet omarmen** en daarmee verder willen.
- Kennis en vertrouwen in digitalisering zijn **niet altijd aanwezig**. “Het werkt nu ook” en “kan niet gemanipuleerd worden”. “Je moet iemand in de ogen blijven kijken”.
- Het netwerk is **nog niet technisch klaar** voor het gebruik van deze nieuwe technologie.

(Mogelijke) sterkten:

- KNB heeft in de afgelopen jaren **een divers en goed netwerk opgebouwd** met diverse waardevolle partnerships.
- Het **netwerk is er al** t.b.v. de huidige werkwijze van afhandeling van een nalatenschap.
- Een aantal **organisaties in het netwerk is er wel 'mentaal' klaar** voor om deze nieuwe technologie te willen toepassen, in ieder geval de banken.
- De organisatie is **deels klaar voor de leden van de KNB**, de notarissen die de toepassing moeten gebruiken.
- Binnen de beroepsgroep zijn er **leden die digitalisering omarmen en daarmee verder willen**.
- We **hebben veel expertise in huis** om zowel de *use case* in technische als in praktische zin te ontwikkelen.
- Door de beroepsgroep zit ook het **juridische gedeelte wel snor**

› MOGELIJK EFFECT OP PROCESSEN

DENK AAN: AANWEZIGHEID VAN DE BENODIGDE PROCESSEN, BIJVOORBEELD EEN OMGEVING VOOR EXPERIMENTEREN.

(Mogelijke) zwakten:

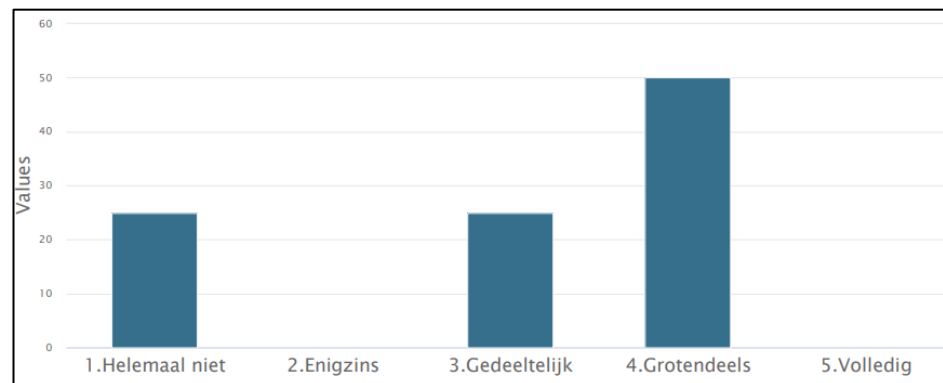
- De vraagstukken omtrent processen voor levering en gebruik **moeten allemaal nog uitgewerkt worden**.
- **Processen zouden we moeten afstemmen** met notarissen en eventueel ook andere marktpartijen.
- In hoeverre de **proefomgeving geschikt** is om op te schalen voor een pilot **is nu onbekend**.
- Er is **nog geen eID-middel** is dat geschikt is voor deze proef.
- Er moet worden nagedacht over de **eisen (normen) die aan de vereiste eID-middelen** gesteld moeten worden.

(Mogelijke) sterkten:

- Op hoofdlijnen **blijven de processen bij de betrokken organisaties hetzelfde**, alleen zal er andere techniek gebruikt worden om deze te ondersteunen.
- We hebben een **proefomgeving gereedstaan**.
- De **omgeving voor experimenteren is er**,
- Om daadwerkelijk tot een pilot over te gaan staat o.a. onze **juridische afdeling gereed om daarbij te helpen**.
- De KNB onderschrijft de nut en noodzaak van digitalisering en **kan dit opzetten (en uitzetten bij leden die hieraan willen meewerken)**.

› MOGELIJK EFFECT OP KENNIS

DENK AAN: AANWEZIGHEID VAN DE BENODIGDE KENNIS EN SKILLS OM MET DIT THEMA OM TE GAAN.

(Mogelijke) zwakten:

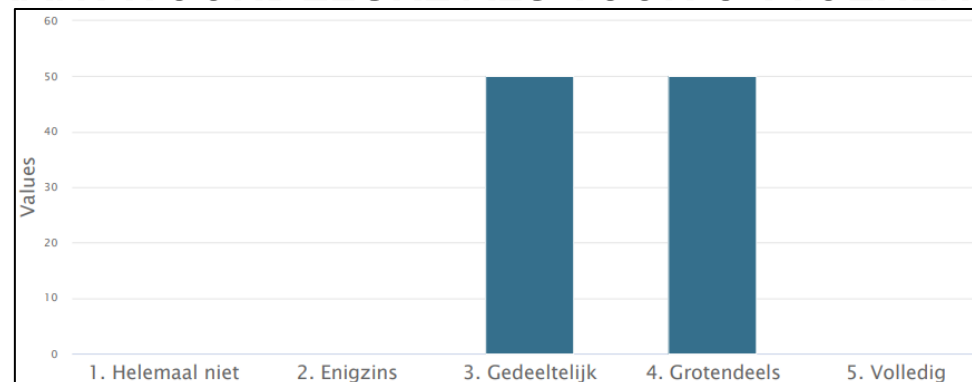
- De thematiek van deze use case is wel bekend, maar de **kennis en skills over de achterliggende techniek is maar bij een zeer beperkt aantal mensen beschikbaar**. We moeten er ook vanuit gaan dat die kennis niet aanwezig is en dat je heel veel zal moeten uitleggen hoe het werkt, waarom dat zo werkt en dat het veilig en betrouwbaar is.
- Met name diep **inhoudelijke kennis** op gebied van SSI- en ZKP-technologie is **schaars** binnen de KNB, daarvoor wordt geleund op inhuur.
- De technologie ontwikkelt nog sterk door, wat het misschien wel een 'moving target' maakt gezien **de interne organisatie minder wendbaar is**.

(Mogelijke) sterkten:

- Omdat we in de afgelopen jaren ruime kennis hebben vergaard over eID en SSI en **beschikken over inhoudelijke expertise op notarieel gebied**.
- **Juridisch en procesmatig** hebben we **ruim de kennis aan boord**.
- **Kennis** om dit product technisch waterdicht te maken is bij de KNB **is aanwezig**, al dan niet met partners.
- Vanuit perspectief vanuit notarissen is dit voor veel leden **niet echt een probleem**, mits het eenvoudig via de Notariële Software Leveranciers is toe te passen.

› MOGELIJK EFFECT OP CAPACITEIT

DENK AAN: BESCHIKBAARHEID VAN PERSONELE CAPACITEIT DIE OP DIT ONDERWERP GEZET KAN WORDEN, ZOWEL VOOR VERANTWOORDELIJKE ALS VOOR UITVOERENDE ROLLEN.

(Mogelijke) zwakten:

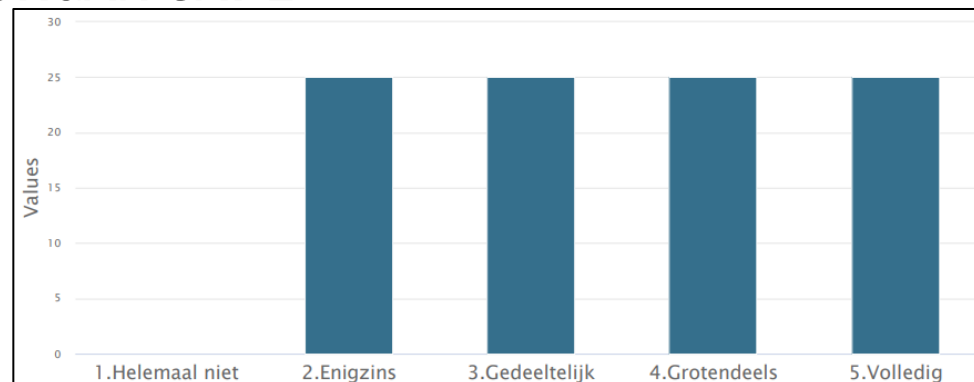
- Omdat de **benodigde kennis bij een beperkt aantal personen aanwezig is** en zij ook voor andere activiteiten moeten worden ingezet. Dit geldt zowel voor uitvoerende als voor verantwoordelijke rollen.
- We zijn hierin **afhankelijk van inhuur en van notarissen** om hieraan mee te werken, die vaak al druk genoeg zijn. Dat betekent dat we vaak **wel ideeën en prototypes** kunnen ontwikkelen, maar dat het daarna vaak **stokt om het echt operationeel te krijgen**. Dan heb je een plek nodig op de backlog/roadmap intern en ook bij de notarieel softwareleveranciers om e.e.a. in te bouwen.

(Mogelijke) sterkten:

- Voor de korte termijn kan een **kleine pilot** echter nog zonder al **teveel structurele bouw van IT**.
- Verwacht dat er **veel interesse in deze use case zal zijn**, waarmee capaciteit beschikbaar komt.

› MOGELIJK EFFECT OP BRONNEN

DENK AAN: AANWEZIGHEID VAN DE BENODIGDE TECHNOLOGIE, FYSIEKE MATERIALEN, TOOLS, APPARATUUR BINNEN DE ORGANISATIE.

(Mogelijke) zwakten:

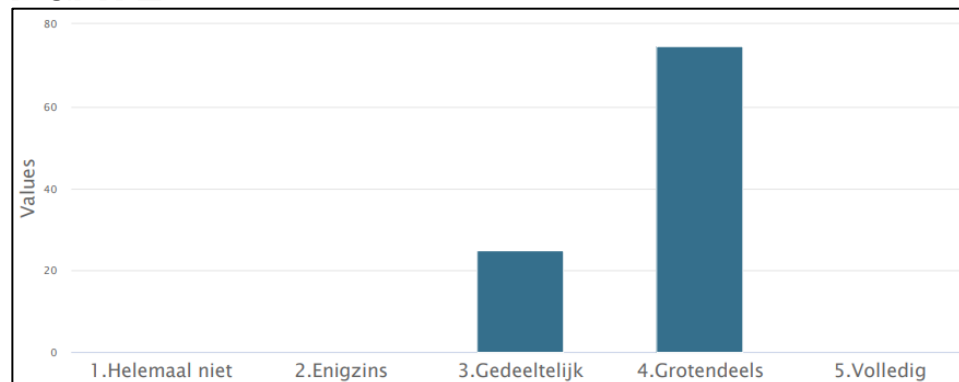
- De benodigde technologie, fysieke materialen, tools en apparatuur zijn naar verwachting **nog maar heel beperkt aanwezig**.
- Het gebruik van een digitale identiteit **staat nog in de kinderschoenen**, laat staan het kunnen koppelen van attributen aan die digitale identiteit.
- Wat we nog nodig hebben is een eID-middel dat attribuering toelaat. Die zijn er, maar zijn **voor deze use case nog niet benaderd**.

(Mogelijke) sterkten:

- Het proces **past vrijwel naadloos bij het bestaande proces**.
- Het **merendeel** van wat we nodig hebben om deze use case verder te brengen is **aanwezig** (platform, netwerk, koppelvlakken).
- De **technologie is er wel**. Andere tools lijken vooral softwarematig en **beschikbaar te maken**.

› MOGELIJK EFFECT OP STRATEGISCHE FIT

DENK AAN: TECHNOLOGISCHE ONTWIKKELING IS IN LIJN MET BELEIDSVISIE EN ER IS EEN MATCH MET MAATSCHAPPELIJKE OPGAVE.

(Mogelijke) zwakten:

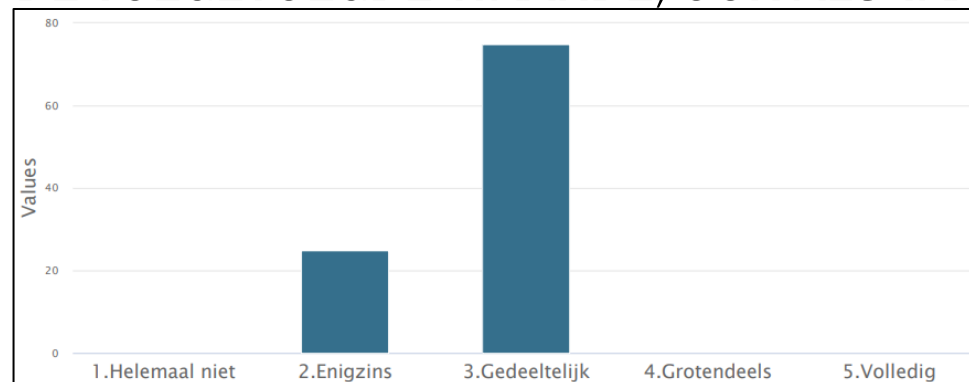
- Er is op dit moment niet echt een zeer duidelijke strategie of visie voor het notariaat.
- Er is een **verschil tussen de KNB en de notarissen zelf**. Niet iedere notaris staat open voor, of is bedreven in technologie: het zal even duren voor notarissen meebewegen.
- Bij het notariaat is bekendheid en het genereren van draagvlak nodig.

(Mogelijke) sterkten:

- De **use case** sluit goed aan bij de wens om het notariaat volop in te zetten op de rol van de notaris in de digitale samenleving en de wens voor de doorontwikkeling van de notariële digitale akte.
- Deze tool past helemaal in de digitale visie van de KNB, maar ook binnen het beleid en de wensen van de EU om EU-burgers een digitale identiteit te geven die binnen de gehele EU toepasbaar is.
- De onderliggende **business case**, de voordelen van het gebruik van deze technologie en de **maatschappelijke winst** die behaald kan worden is groot.
- de KNB streeft actief naar mogelijkheden om de **maatschappelijke relevantie** van het notariaat te vergroten en het **cliënt perspectief** nadrukkelijk te onderzoeken. De use case sluit hier goed bij aan.

› MOGELIJK EFFECT OP CULTUUR/DRAAGVLAK

DENK AAN: DE BETROKKENEN BEGRIJPEN DE ONTWIKKELING, ZE STAAN KLAAR VOOR VERANDERING, EN ZE ZIEN DE TOEGEVOEGDE WAARDE; OOK ALS TAAKOPVATTING.

(Mogelijke) zwakten:

- Het **notariaat is technisch niet goed genoeg onderlegd** of innovatie-minded. Dit gaat weer een stap verder dan de digitale akte, wat op zichzelf mogelijk ook al een lange adoptietijd heeft. Aandacht is nodig voor de communicatie naar en het betrekken van de achterban.
- **Er zal gedeeltelijk minder draagvlak zijn** zowel binnen de beroepsgroep, alsook erbuiten. Banken en notarissen zijn over het algemeen redelijk conservatief. En bv. oudere cliënten willen stukken nog steeds graag per post, en hebben beperkte toegang tot nieuwe technologische middelen.
- **De use case "leeft" bij verschillende organisatie onderdelen nog beperkt.** Het is nodig te zoeken naar raakvlakken en involveren.

(Mogelijke) sterkten:

- Na een zeer goede uitleg zullen de betrokkenen de toegevoegde waarde zeker zien.

› **SELF-SCAN RESULTATEN**
DE IMPACT VAN MOGELIJKE PRIVACY ENHANCING TECHNOLOGY
(PET) TOEPASSINGEN | CORINE BONTE, KIMBERLEY KRUIJVER,
HANS VAN VLIET, MARIANNE SCHAAPHOK